

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrty senat)

z dne 25. marca 2021 *

[Besedilo popravljeno s sklepom z dne 3. septembra 2021]

„Pritožba – Konkurenca – Omejevalni sporazumi – Farmacevtski proizvodi – Trg zdravil proti depresiji (citalopram) – Sporazumi o poravnavi sporov o patentih za postopek, sklenjeni med proizvajalcem originalnih zdravil, ki je imetnik teh patentov, in proizvajalci generičnih zdravil – Člen 101 PDEU – Potencialna konkurenca – Omejevanje zaradi cilja – Opredelitev – Izračun zneska globe – Pravica do obrambe – Razumni rok – Izguba listin zaradi poteka časa – Splošna dolžnost skrbnega ravnanja – Uredba (ES) št. 1/2003 – Člen 23(2), drugi pododstavek – Zgornja meja globe – Upoštevanje poslovnega leta, ki je predhodno tistemu, v katerem je Evropska komisija sprejela sklep – Zadnje celotno poslovno leto običajne poslovne dejavnosti“

V zadevi C-611/16 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 25. novembra 2016,

Xellia Pharmaceuticals ApS s sedežem v Københavnu (Danska),

Alpharma LLC, nekdanja Zoetis Products LLC, s sedežem v Parsippanyju, New Jersey (Združene države),

ki ju zastopa D. W. Hull, solicitor,

pritožnici,

drugi stranki v postopku sta

[besedilo popravljeno s sklepom z dne 3. septembra 2021] **Evropska komisija**, ki jo zastopajo F. Castilla Contreras, T. Vecchi, B. Mongin in C. Vollrath, agenti, skupaj z B. Raymentom, barrister,

tožena stranka na prvi stopnji,

ob intervenciji

Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, ki so ga sprva zastopali D. Guðmundsdóttir, Z. Lavery in D. Robertson, agenti, skupaj z J. Holmesom, QC, nato D. Guðmundsdóttir, agentka, skupaj z J. Holmesom, QC,

* Jezik postopka: angleščina.

intervenient v pritožbenem postopku,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik senata, D. Šváby (poročevalec), S. Rodin, sodnika, K. Jürimäe, sodnica, in P. G. Xuereb, sodnik,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnika: M. Aleksejev, vodja oddelka, in C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 24. januarja 2019,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Družbi Xellia Pharmaceuticals ApS in Alpharma LLC s pritožbo predlagata razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 8. septembra 2016, Xellia Pharmaceuticals in Alpharma/Komisija (T-471/13, neobjavljena, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2016:460), s katero je Splošno sodišče zavrnilo njuno tožbo za, prvič, razglasitev delne ničnosti Sklepa Evropske komisije C(2013) 3803 final z dne 19. junija 2013 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 [PDEU] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva AT/39226 – Lundbeck) (v nadaljevanju: sporni sklep) in drugič, za znižanje zneska globe, ki jima je bila s tem sklepom naložena.

Pravni okvir

Uredba (ES) št. 1/2003

- 2 Člen 17(1), prvi pododstavek, naslovljen „Preiskave posameznih panog in posameznih vrst sporazumov“, Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 in 102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) določa:

„Kadar razvoj trgovine med državami članicami, togost cen ali druge okoliščine kažejo na možnost omejevanja ali izkrivljanja konkurence na [notranjem] trgu, lahko Komisija izvede svojo preiskavo znotraj posamezne panoge ali znotraj posamezne vrste sporazumov v več sektorjih. Med trajanjem te preiskave lahko Komisija od zadevnih podjetij ali podjetniških združenj zahteva, da ji priskrbijo informacije, ki so potrebne za uveljavljanje člena [101 in člena 102 PDEU], in lahko opravi vse preglede, ki so potrebni za ta namen.“

- 3 Člen 21(3) te uredbe določa:

„Odločba, ki je izdana v skladu z odstavkom 1, se ne more izvajati brez predhodne odobritve nacionalnega sodišča zadevne države članice. Nacionalno sodišče preverja pristnost odločbe Komisije in nadzoruje, da predvideni prisilni ukrepi niso niti enostranski niti pretirani zlasti glede na resnost

domnevne kršitve, na pomembnost dokaznega gradiva, ki ga išče, na vpletenost zadevnega podjetja in na upravičeno verjetnost, da se poslovne knjige in poslovna dokumentacija v zvezi s predmetom pregleda hranijo v prostorih, za katere se zahteva dovoljenje. Nacionalno sodišče lahko Komisijo neposredno ali prek organa, pristojnega za konkurenco v državi članici, prosi za podrobno razlago tistih elementov, ki so potrebni za nadzor sorazmernosti predvidenih prisilnih ukrepov.

Vendar pa nacionalno sodišče ne more dvomiti o potrebnosti pregleda niti ne sme zahtevati, da mu zagotovijo informacije, ki so v spisu Komisije. Nadzor zakonitosti odločbe Komisije je pridržan Sodišču.“

4 Člen 23(2) navedene uredbe določa:

„Komisija lahko podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen [101 ali člen 102 PDEU]; ali

[...]

Za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega celotnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

[...]“.

Smernice o načinu določanja glob iz leta 2006

5 Točke od 19 do 22 in 37 Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe (ES) št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice o načinu določanja glob iz leta 2006) določajo:

„19. Osnovni znesek globe bo povezan z deležem vrednosti prodaje, določenim glede na stopnjo teže kršitve, pomnoženo s številom let trajanja kršitve.

20. Teža kršitve se bo presodila v vsakem posameznem primeru za vsako vrsto kršitve, ob upoštevanju vseh relevantnih okoliščin zadevnega primera.

21. Praviloma bo upoštevan delež vrednosti prodaje določen v višini do 30 % vrednosti prodaje.

22. Pri odločitvi, ali bi moral biti delež vrednosti prodaje, ki se upošteva v posameznem primeru, v spodnjem ali zgornjem delu tega razpona, bo Komisija upoštevala več dejavnikov, kot so narava kršitve, skupni tržni delež vseh zadevnih podjetij, geografski obseg kršitve in dejstvo, ali je bila kršitev izvršena ali ne.

[...]

37. V teh smernicah je predstavljena splošna metodologija za določanje glob, vendar lahko Komisija zaradi posebnosti posamezne zadeve ali potrebe po zagotavljanju odvrčilnega učinka v posamezni zadevi utemeljeno odstopi od te metodologije ali omejitev, določenih v točki 21.“

Sklep z dne 15. januarja 2008 o uvedbi preiskave v farmacevtskem sektorju

- 6 V točkah od 3 do 5 obrazložitve in točki 8 obrazložitve Sklepa Komisije z dne 15. januarja 2008 o uvedbi preiskave v farmacevtskem sektorju v skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 (zadeva št. COMP/D 2/39.514) (v nadaljevanju: Sklep z dne 15. januarja 2008 o uvedbi preiskave v farmacevtskem sektorju) je navedeno:
- „(3) Na podlagi nekaterih okoliščin, ki se nanašajo na konkurenco z inovativnimi in generičnimi zdravili na splošno, je mogoče sklepati, da je konkurenca v farmacevtskem sektorju v Evropi lahko omejena ali izkrivljena, kot so na primer zmanjšanje inovacij ob upoštevanju števila novih zdravil, ki pridejo na trg, in primeri zapoznelega vstopa dobaviteljev generičnih zdravil na trg.
- (4) Elementi kažejo na obstoj poslovnih praks farmacevtskih dobaviteljev, vključno zlasti s pridobivanjem in izvajanjem patentov, ki morda niso namenjeni zaščiti inovativnosti, temveč preprečevanju konkurence, ki izhaja iz inovativnih in/ali generičnih zdravil; sodnih postopkov, ki bi lahko pomenili zlorabo, in sporazumov, ki bi lahko pomenili tajno dogovarjanje.
- (5) Te prakse lahko povzročijo izkrivljanje konkurence, kadar obstoječe dobavitelje zdravil neupravičeno ščitijo pred konkurenco, ki izhaja iz inovativnih ali generičnih zdravil, na primer zato, ker je varstvo, ki jo daje patent, *de facto* razširjen z enostranskim ravnanjem ali sporazumi. Takšne prakse lahko omejijo izbiro potrošnikov, zmanjšajo ekonomske spodbude za vlaganje v raziskave in razvoj novih proizvodov ter škodujejo proračunom za zdravstvo v javnem in zasebnem sektorju.
- [...]
- (8) Če bi se na podlagi preiskave v farmacevtskem sektorju ugotovilo, da morebiti obstajajo protikonkurenčni sporazumi ali ravnanja oziroma zloraba prevladujočega položaja, lahko Komisija ali, odvisno od primera, nacionalni organi, pristojni za konkurenco, preuči možnost sprejetja ustreznih ukrepov za ponovno vzpostavitev konkurence v tem sektorju, zlasti tako, da uvede preiskave zoper posamezne subjekte, ki lahko vodijo do sprejetja sklepov na podlagi člena [101] in/ali člena [102 PDEU]“.

Dejansko stanje

- 7 Ta pritožba spada v okvir šestih povezanih pritožb zoper šest sodb Splošnega sodišča, izdanih na podlagi ničnostnih tožb, vloženih zoper sporni sklep, in sicer poleg te pritožbe tudi pritožba v zadevi C-586/16 P (Sun Pharmaceutical Industries in Ranbaxy (UK)/Komisija) zoper sodbo z dne 8. septembra 2016, Sun Pharmaceutical Industries in Ranbaxy (UK)/Komisija (T-460/13, neobjavljena, EU:T:2016:453), pritožba v zadevi C588/16 P (Generics (UK)/Komisija) zoper sodbo z dne 8. septembra 2016, Generics (UK)/Komisija (T-469/13, neobjavljena, EU:T:2016:454), pritožba v zadevi C-591/16 P (Lundbeck/Komisija) zoper sodbo z dne 8. septembra 2016, Lundbeck/Komisija (T-472/13, EU:T:2016:449), pritožba v zadevi C-601/16 P (Arrow Group in Arrow Generics/Komisija) zoper sodbo z dne 8. septembra 2016, Arrow Group in Arrow Generics/Komisija (T-467/13, neobjavljena, EU:T:2016:450), in pritožba v zadevi C-614/16 P (Merck/Komisija) zoper sodbo z dne 8. septembra 2016, Merck/Komisija (T-470/13, neobjavljena, EU:T:2016:452).

8 Dejansko stanje je bilo v točkah od 1 do 38 izpodbijane sodbe opisano tako:

„Družbe, obravnavane v tej zadevi

- 1 H. Lundbeck A/S (v nadaljevanju: družba Lundbeck) je družba danskega prava, ki je nadrejena skupini družb in je specializirana za raziskave, razvoj, proizvodnjo, trženje, prodajo in distribucijo farmacevtskih proizvodov za zdravljenje patologij, ki prizadenejo osrednji živčni sistem, tudi depresije.
- 2 Družba Lundbeck je proizvajalec originalnih zdravil, torej podjetje, ki svojo dejavnost osredotoča na raziskovanje novih zdravil in njihovo trženje.
- 3 Alpharma Inc. je bila družba prava Združenih držav Amerike, ki je po celem svetu poslovala v farmacevtskem sektorju, zlasti v zvezi z generičnimi zdravili. Do decembra 2008 jo je obvladovala družba norveškega prava A.L. Industrier AS. Nato jo je kupilo britansko farmacevtsko podjetje, ki ga je nato kupilo farmacevtsko podjetje iz Združenih držav. Pri tem prestrukturiranju je družba Alpharma Inc. aprila 2010 najprej postala družba Alpharma, LLC, nato 15. aprila 2013 družba Zoetis Products LLC (v nadaljevanju: družba Zoetis), nazadnje pa 6. julija 2015 ponovno družba Alpharma LLC.
- 4 Družba Alpharma Inc. je v celoti obvladovala družbo Alpharma ApS, družbo danskega prava, ki je imela več hčerinskih družb v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) (v nadaljevanju: skupaj: skupina Alpharma). Po več prestrukturiranjih je družba Alpharma ApS 31. marca 2008 postala družba Axellia Pharmaceuticals ApS, ki se je leta 2010 preimenovala v družbo Xellia Pharmaceuticals ApS [...].

Zadevni proizvod in patenti v zvezi z njim

- 5 Proizvod, na katerega se nanaša ta zadeva, je zdravilo proti depresiji z aktivno farmacevtsko učinkovino (v nadaljevanju: AFU) citalopram.
- 6 Družba Lundbeck je leta 1977 na Danskem prijavila patent za AFU citalopram in dva postopka alkilacije in cianacije, ki se uporabljata pri proizvodnji navedene AFU. Patenti v zvezi s to AFU in tema postopkoma [...] so bili izdani na Danskem in v več zahodnoevropskih državah med letoma 1977 in 1985.
- 7 Glede EGP je zaščita na podlagi [teh patentov] ter – odvisno od primera – dodatnih varstvenih certifikatov (v nadaljevanju: DVC) iz Uredbe Sveta (EGS) št. 1768/92 z dne 18. junija 1992 o uvedbi dodatnega varstvenega certifikata za zdravila (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 11, str. 200), potekla med letoma 1994 (v Nemčiji) in 2003 (v Avstriji). Natančneje, glede Združenega kraljestva so ti patenti potekli januarja 2002.
- 8 Družba Lundbeck je sčasoma razvila druge učinkovitejše postopke za proizvodnjo citaloprama, v zvezi s katerimi je prijavila in pogosto tudi pridobila patente v več državah EGP ter pri Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino (SOIL) in Evropskem patentnem uradu (EPU).
- 9 Prvič, družba Lundbeck je 13. marca 2000 pri danskih organih vložila patentno prijavo v zvezi s postopkom za proizvodnjo citaloprama, ki je določal metodo prečiščevanja uporabljenih soli s kristalizacijo. Podobne prijave so bile vložene v drugih državah EGP ter pri SOIL in EPU. Družba Lundbeck je pridobila patente za zaščito postopka z uporabo kristalizacije (v

nadaljevanju: patenti za kristalizacijo) v več državah članicah v prvi polovici leta 2002, med drugimi v Združenem kraljestvu 30. januarja 2002 in na Danskem 11. februarja 2002. EPU je izdal patent za kristalizacijo 4. septembra 2002. Poleg tega je družba Lundbeck na Nizozemskem že 6. novembra 2000 pridobila uporabni model za ta postopek [...], torej šest let veljaven patent, pridobljen brez predhodne presoje.

- 10 Drugič, družba Lundbeck je 12. marca 2001 vložila patentno prijavo pri organih Združenega kraljestva [Velika Britanija in Severna Irska] v zvezi s postopkom za proizvodnjo citaloprama z uporabo metode prečiščenja soli s filmsko destilacijo. Organi Združenega kraljestva so družbi Lundbeck 3. oktobra 2001 izdali patent za navedeno metodo filmske destilacije (v nadaljevanju: patent za filmsko destilacijo). Vendar je bil ta patent 23. junija 2004 razveljavljen, ker ni bil nov glede na drug patent družbe Lundbeck.
- 11 Nazadnje, družba Lundbeck je sredi leta 2002 ali na začetku leta 2003 nameravala dati na trg novo zdravilo proti depresiji, Ciprex, ki je temeljilo na AFU escitalopram (ali S-citalopram). To novo zdravilo je bilo namenjeno istim bolnikom kot so tisti, ki so se lahko zdravili s patentiranim zdravilom Cipramil družbe Lundbeck, ki je temeljilo na AFU citalopram. AFU citalopram je bila zaščitena s patenti, veljavnimi vsaj do leta 2012.

Sporazum, ki ga je družba Lundbeck sklenila s skupino Alpharma, in druge okoliščine

- 12 Družba Lundbeck je leta 2002 sklenila šest sporazumov v zvezi s citalopramom (v nadaljevanju: zadevni sporazumi) s podjetji, ki proizvajajo ali prodajajo generična zdravila (v nadaljevanju: [proizvajalci generičnih zdravil]), med katerimi je skupina Alpharma.
- 13 Upoštevni sporazum v obravnavani zadevi (v nadaljevanju: sporni sporazum) sta družbi Lundbeck in Alpharma ApS sklenili 22. februarja 2002 za obdobje od tega datuma do 30. junija 2003 (v nadaljevanju: upoštevno obdobje).
- 14 Skupina Alpharma je januarja 2002, pred sklenitvijo tega sporazuma, pri družbi Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (v nadaljevanju: družba Tiefenbacher) kupila zalogo tablet generičnega citaloprama, proizvedenih iz AFU citaloprama indijske družbe Cipla, od katere jih je naročila še več.
- 15 V zvezi s preambulo spornega sporazuma (v nadaljevanju: preambula) je treba med drugim navesti, da:
 - je v prvi uvodni izjavi opozorjeno, da ,je družba Lundbeck imetnica pravic intelektualne lastnine, ki zajemajo zlasti patente v zvezi s proizvodnjo [...] AFU ,Citalopram‘ [(pisano z velikim tiskanim ,C‘ v celotnem besedilu sporazuma)], vključno s patenti iz priloge A [...]‘ navedenega sporazuma;
 - je v drugi uvodni izjavi navedeno, da družba Lundbeck proizvaja in prodaja farmacevtske proizvode z vsebnostjo ,Citaloprama‘ v vseh državah članicah ter na Norveškem in v Švici, te države pa so skupaj opredeljene kot ,Ozemlje‘;
 - je v tretji in četrti uvodni izjavi omenjeno, da je skupina Alpharma brez soglasja družbe Lundbeck proizvajala ali kupovala farmacevtske proizvode z vsebnostjo ,Citaloprama‘ na ,Ozemlju‘;

- je v peti in šesti uvodni izjavi navedeno, da je družba Lundbeck laboratorijsko preizkusila proizvode skupine Alpharma, na podlagi rezultatov pa je utemeljeno menila, da se s proizvodnimi metodami za te proizvode kršijo njene pravice intelektualne lastnine;
- je v sedmi uvodni izjavi opozorjeno, da je družba Lundbeck 31. januarja 2002 vložila tožbo pri sodišču Združenega kraljestva (v nadaljevanju: tožba zaradi kršitev v ZK) s predlogom, da se skupini Alpharma prepove ‚prodaja proizvodov z vsebnostjo Citaloprama zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine družbe Lundbeck‘;
- je v osmi uvodni izjavi navedeno, da skupina Alpharma priznava, da so ugotovitve družbe Lundbeck pravilne in se zavezuje, da ‚takih proizvodov‘ ne bo tržila;
- deveta in deseta uvodna izjava pojasnujeta, da se družba Lundbeck:
 - ‚zavezuje, da bo [skupini] Alpharma plačala nadomestilo zaradi izognitve patentnemu sporu‘, katerega izid ni mogoče napovedati s popolno gotovostjo in ki bi bil drag in dolgotrajen;
 - ‚zavezuje, da bo zaradi rešitve spora od [skupine] Alpharma kupila [njeno] celotno zalogo proizvodov z vsebnostjo Citaloprama in [ji] plačala nadomestilo za te proizvode‘.

16 V zvezi z vsebino spornega sporazuma je treba zlasti ugotoviti, da:

- člen 1.1 [spornega sporazuma] določa, da skupina Alpharma in njene ‚hčerinske družbe‘ ‚razveljavijo, prenehajo in opustijo vsakršen uvoz, [...] proizvodnjo [...] ali prodajo farmacevtskih proizvodov z vsebnostjo Citaloprama na Ozemlju [...] v [upoštevem obdobju]‘, in da družba Lundbeck umakne tožbo zaradi kršitev v ZK;
- je v isti točki pojasnjeno, da se ne uporablja za kateri koli proizvod z vsebnostjo escitaloprama‘;
- člen 1.2 določa, da ‚se bo [skupina] Alpharma pri kakršni koli ugotovljeni kršitvi [člena 1.1 spornega sporazuma] ali na predlog družbe Lundbeck [...] prostovoljno podredila začasni odredbi katerega koli pristojnega sodišča v kateri koli državi Ozemlja‘, in da družba Lundbeck lahko doseže tako odredbo brez zagotovitve zavarovanja;
- je v členu 1.3 pojasnjeno, da družba Lundbeck kot nadomestilo za obveznosti iz navedenega sporazuma in zaradi izognitve stroškom in trajanju spora skupini Alpharma plača 12 milijonov ameriških dolarjev (USD), od tega 11 milijonov za proizvode skupine Alpharma z vsebnostjo ‚Citaloprama‘, in sicer v treh obrokih po štiri milijone USD, ki se nakažejo 31. marca 2002, 31. decembra 2002 oziroma 30. junija 2003;
- člen 2.2 določa, da skupina Alpharma najpozneje do 31. marca 2002 dostavi družbi Lundbeck celotno zalogo proizvodov z vsebnostjo ‚Citaloprama‘, s katero razpolaga na ta datum, in sicer 9,4 milijona tablet, s katerimi že razpolaga ob sklenitvi spornega sporazuma, in 16 milijonov tablet, ki jih je naročila.

- 17 Priloga A [k spornemu sporazumu] vsebuje seznam 28 prijav v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, ki jih je družba Lundbeck vložila pred podpisom [tega sporazuma], od katerih je bilo devetim že ugodeno na navedeni datum. Te pravice intelektualne lastnine so se nanašale na postopke za proizvodnjo AFU citalopram, zaščitene s patenti za kristalizacijo in [patentom za] filmsko destilacijo.
- 18 Sicer pa je treba pojasniti, da je sodišče Združenega kraljestva 2. maja 2002 izdalo sklep s soglasjem, ki določa, da se postopek s tožbo zaradi kršitve v ZK prekine zaradi sklenitve sporazuma med družbo Lundbeck in med drugim skupino Alpharma, po katerem zadnjenaveden[a] ,razveljav[i], preneh[a] in opust[i] vsakršen uvoz, [...] proizvodnjo [...] ali prodajo v [državah članicah], na Norveškem in v Švici (v nadaljevanju: Upoštevna Ozemlja), farmacevtskih proizvodov z vsebnostjo citaloprama, proizvedenega po postopkih, za katera se je zahtevalo varstvo s [patenti za kristalizacijo in patentom za filmsko destilacijo, ki so jih odobrili organi Združenega kraljestva], ali s kakršnim koli drugim enakovrednim patentom, odobrenim ali prijavljenim na Upoštevni Ozemljih do 30. junija 2003' [...].

Ukrepanje Komisije v farmacevtskem sektorju in upravni postopek

- 19 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (danski organ za varstvo konkurence in potrošnikov, v nadaljevanju: KFST) je Komisijo [...] oktobra 2003 obvestil o obstoju zadevnih sporazumov.
- 20 Ker se je večina sporazumov nanašala na celoten EGP ali vsekakor na druge države članice, ki niso Kraljevina Danska, je bilo dogovorjeno, da bo Komisija preiskala njihovo skladnost s pravom konkurence, KFST pa tega vprašanja ne bo več obravnaval.
- 21 Komisija je med letoma 2003 in 2006 pri družbi Lundbeck in drugih družbah, dejavnih v farmacevtskem sektorju, opravila preglede v smislu člena 20(4) Uredbe [št. 1/2003]. Družbi Lundbeck in še neki drugi družbi je poslala tudi zahteve za informacije v smislu člena 18(2) navedene uredbe.
- 22 Komisija je 15. januarja 2008 v skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 sprejela sklep o uvedbi preiskave v farmacevtskem sektorju (zadeva COMP/D 2/39514). Edini člen tega sklepa določa, da se bo preiskava nanašala na uvajanje inovativnih in generičnih zdravil za uporabo v humani medicini na trg.
- 23 Komisija je 8. julija 2009 sprejela sporočilo s povzetkom poročila njene preiskave v farmacevtskem sektorju. To sporočilo je kot ,tehnična priloga' vsebovalo celotno različico navedenega poročila o preiskavi v obliki delovnega dokumenta Komisije, razpoložljivega izključno v [angleškem jeziku].
- 24 Komisija je 7. januarja 2010 uvedla postopek zoper družbo Lundbeck.
- 25 Komisija je med letom 2010 in v prvi polovici leta 2011 družbi Lundbeck in med drugim drugim družbam, ki so bile stranke zadevnih sporazumov, vključno skupini Alpharma, poslala zahteve za informacije.
- 26 Komisija je 24. julija 2012 uvedla postopek zoper med drugim [proizvajalce generičnih zdravil], ki so bili stranke zadevnih sporazumov, in njim ter družbi Lundbeck poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

[...]

30 Komisija je 19. junija 2013 sprejela [sporni] sklep.

[Sporni] sklep

31 Komisija je s [spornim] sklepom odločila, da sporni sporazum, tako kot tudi drugi zadevni sporazumi, pomeni omejevanje konkurence zaradi cilja v smislu člena 101(1) PDEU in člena 53(1) Sporazuma o [Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, zvezek 52, str. 11)], ki so ga storile družba Lundbeck ter družbe Alpharma ApS, Alpharma Inc. in A.L. Industrier (člen 1(3) [spornega] sklepa).

32 Komisija [se je], kot izhaja iz povzetka v točki 1087 obrazložitve [spornega] sklepa, za to oprla zlasti na te elemente:

- družba Lundbeck in skupina Alpharma sta bili v času sklenitve spornega sporazuma vsaj potencialna konkurenta v več državah EGP;
- družba Lundbeck je v skladu z navedenim sporazumom na skupino Alpharma prenesla veliko vrednost;
- ta prenos vrednosti je bil povezan s tem, da je skupina Alpharma sprejela omejitve za vstop na trg iz navedenega sporazuma, zlasti z zavezo skupine Alpharma, da v upoštevem obdobju ne bo prodajala generičnega citaloprama v EGP;
- ta prenos vrednosti je približno ustrezal pričakovanemu dobičku skupine Alpharma, če bi uspešno vstopila na trg;
- družba Lundbeck takih omejitev ne bi mogla doseči z uveljavljanjem patentov za kristalizacijo in [patenta za] filmsko destilacijo (v nadaljevanju: novi patenti [za postopek] družbe Lundbeck), ker so obveznosti skupine Alpharma na podlagi spornega sporazuma presegale pravice, ki jih imajo imetniki patentov za postopek;
- v spornem sporazumu ni bila določena nobena zaveza družbe Lundbeck, da zoper skupino Alpharma ne bo vložila tožb zaradi kršitev, če bi ta po njegovem prenehanju vstopila na trg z generičnim citalopramom.

33 Komisija je vsem strankam zadevnih sporazumov naložila tudi globe. Pri tem je uporabila [Smernice iz leta 2006 o načinu določanja glob]. Čeprav je Komisija v zvezi z družbo Lundbeck ravnala v skladu s splošno metodologijo iz [teh smernic], ki temelji na vrednosti prodaje zadevnega proizvoda, ki jo je doseglo to podjetje (točke od 1316 do 1358 obrazložitve [spornega] sklepa), pa je v zvezi z drugimi strankami zadevnih sporazumov, in sicer [proizvajalci generičnih zdravil], uporabila možnost iz [točke] 37 teh smernic, da ne uporabi te metodologije zaradi posebnosti zadeve v zvezi s temi strankami (točka 1359 obrazložitve [spornega] sklepa).

34 Komisija je tako v zvezi s strankami zadevnih sporazumov, ki niso družba Lundbeck, vključno s skupino Alpharma, menila, da je treba pri določitvi osnovnega zneska globe zaradi zagotovitve zadostnega odvračilnega učinka te globe upoštevati višino zneskov, ki jih je družba Lundbeck prenesla v skladu z zadevnimi sporazumi, brez razlikovanja med kršitvami

glede na naravo ali geografsko območje teh kršitev ali glede na tržne deleže zadevnih podjetij, kar so dejavniki, ki so bili obravnavani samo zaradi izčrpnosti (točka 1361 obrazložitve [spornega] sklepa).

- 35 Komisija je v zvezi s skupino Alpharma menila, da so zneski, ki ji jih je plačala družba Lundbeck, znašali 11,1 milijona USD, kar ustreza 11,7 milijona EUR, po povprečnem menjalnem tečaju za leto 2002. Ta znesek je po eni strani obsegal 10,1 milijona USD za nakup zaloge citaloprana skupine Alpharma ob upoštevanju znižanja v višini 900.000 USD pri obroku, ki ga je družba Lundbeck plačala 31. decembra 2002 (glej točko 16, četrta alineja, [izpodbijane sodbje]), ker je bilo število prejetih tablet nižje od dogovorjene ravni, in drugič, 1 milijon USD zaradi stroškov sodnih postopkov, ki so se preprečili zaradi sklenitve spornega sporazuma (točke 545, 547, 1071, 1374 obrazložitve in opomba št. 1867 [spornega] sklepa).
- 36 Komisija je zaradi trajanja celotne preiskave zneske naloženih glob vsem naslovnikom [spornega] sklepa znižala za 10 % (točki 1349 in 1380 obrazložitve [spornega] sklepa).
- 37 Nazadnje, Komisija je uporabila člen 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003, v skladu s katerim za vsako podjetje, udeleženo pri kršitvi, globa ne sme presegati 10 % njegovega celotnega prometa v predhodnem poslovnem letu, ločeno za družbe [Xellia Pharmaceuticals], Zoetis in A.L. Industrier, ker te družbe ob sprejetju [spornega] sklepa niso bile več del istega podjetja (točka 1384 obrazložitve [spornega] sklepa). V zvezi z družbo A.L. Industrier je Komisija upoštevala promet iz leta 2011 in ne prometa iz [leta] 2012, saj je menila, da se podatki za [leto] 2012 ne nanašajo na leto običajnih gospodarskih dejavnosti (točki 1386 in 1387 obrazložitve [spornega] sklepa).
- 38 Komisija je na podlagi teh preudarkov družbama [Xellia Pharmaceuticals] in Zoetis naložila solidarno plačilo globe v višini 10.530.000 EUR, medtem ko je bila solidarna odgovornost družbe A.L. Industrier omejena na znesek 43.216 EUR (točka 1396 obrazložitve in člen 2(3) [spornega] sklepa).“

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 9 Družbi Xellia Pharmaceuticals (v nadaljevanju: Xellia) in Zoetis, ki je postala družba Alpharma LCC, sta 28. avgusta 2013 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili tožbo za razglasitev delne ničnosti spornega sklepa in znižanje globe, ki jima jo je naložila Komisija.
- 10 Družbi Xellia in Zoetis sta v utemeljitev tožbe navedli osem tožbenih razlogov, ki se v bistvu nanašajo, prvi na očitno napako pri presoji v zvezi z razlago Komisije glede obsega spornega sporazuma, drugi na napačno uporabo prava in napake pri presoji v zvezi z opredelitvijo skupine Alpharma kot potencialnega konkurenta družbe Lundbeck, tretji na očitno napako pri presoji v zvezi z opredelitvijo spornega sporazuma kot „omejevanje konkurence zaradi cilja“, četrti na napačno uporabo prava v zvezi z ugotovitvijo obstoja takšnega omejevanja, čeprav obseg tega sporazuma izraža izključitveni obseg, značilen za nove patente za postopek družbe Lundbeck, peti na kršitev pravice do obrambe, šesti na kršitev načela prepovedi diskriminacije, ker je družba Zoetis naslovnik spornega sklepa, sedmi na napake pri izračunu zneska globe, ki jima je bila naložena, ter osmi na očitno napako pri presoji glede zgornje meje dela zneska globe, za katerega je družba A.L. Industrier solidarna dolžnica.
- 11 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo to tožbo v celoti zavrnilo.

Postopek pred Sodiščem

- 12 Družbi Xellia in Alpharma LLC (v nadaljevanju: pritožnici) sta 25. novembra 2016 v sodnem tajništvu Sodišča vložili to pritožbo.
- 13 Združeno kraljestvo je 28. julija 2017 v sodnem tajništvu Sodišča vložilo predloge za intervencijo v podporo predlogom Komisije v tej zadevi ter v zadevah C-586/16 P (Sun Pharmaceutical Industries in Ranbaxy (UK)/Komisija), C-588/16 P (Generics (UK)/Komisija), C-601/16 P (Arrow Group in Arrow Generics/Komisija) in C-614/16 P (Merck/Komisija), navedenih v točki 7 te sodbe. Predsednik Sodišča je s sklepi z dne 25. oktobra 2017, Sun Pharmaceutical Industries in Ranbaxy (UK)/Komisija (C-586/16 P, neobjavljen, EU:C:2017:831), z dne 25. oktobra 2017, Generics (UK)/Komisija (C-588/16 P, neobjavljen, EU:C:2017:829), z dne 25. oktobra 2017, Arrow Group in Arrow Generics/Komisija (C-601/16 P, neobjavljen, EU:C:2017:826), z dne 25. oktobra 2017, Xellia Pharmaceuticals in Alpharma/Komisija (C-611/16 P, neobjavljen, EU:C:2017:825), in z dne 25. oktobra 2017, Merck/Komisija (C-614/16 P, neobjavljen, EU:C:2017:828), tem predlogom ugodil. Vendar je predsednik Sodišča zlasti ob upoštevanju sklepa predsednika Sodišča z dne 5. julija 2017, Lundbeck/Komisija (C-591/16 P, neobjavljen, EU:C:2017:532), odredil, da se med drugim zaupno različico spornega sklepa v razmerju do te države članice v vseh teh zadevah obravnava zaupno in da se Združenemu kraljestvu vroči le nezaupna različica tega sklepa.
- 14 Sodišče je 27. novembra 2018 odločilo, da se ta zadeva dodeli četrtemu senatu, da odloči po obravnavi, skupni tej zadevi in zadevam C-586/16 P (Sun Pharmaceutical Industries in Ranbaxy (UK)/Komisija), C-588/16 P (Generics (UK)/Komisija), C-591/16 P (Lundbeck/Komisija), C-601/16 P (Arrow Group in Arrow Generics/Komisija) in C-614/16 P (Merck/Komisija), ter na podlagi sklepnih predlogov.
- 15 Sodišče je na podlagi člena 61(2) Poslovnika Sodišča 29. novembra 2018 strankam v postopku v tej zadevi posredovalo vrsto pisnih vprašanj, da bi nanje odgovorile ustno na obravnavi, in začasni načrt obravnave, v katerem je bil podrobno opisan njen potek. Po stališčih teh strank jim je bil 22. januarja 2019 posredovan končni načrt obravnave.
- 16 Skupna obravnava v tej zadevi in v zadevah iz točke 14 te sodbe je potekala 24. januarja 2019.
- 17 Generalna pravobranilka je 6. februarja 2020 na podlagi člena 62 Poslovnika na stranke iz postopka v tej zadevi naslovila vprašanje za pisni odgovor, s katerim jih je pozvala, naj zavzamejo stališče glede morebitnega vpliva sodbe z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi (C-307/18, EU:C:2020:52), na pritožbene razloge, navedene v tej zadevi, ki se nanašajo na obstoj potencialne konkurence med družbo Lundbeck in proizvajalci generičnih zdravil ter na opredelitev sporazumov, sklenjenih med družbo Lundbeck in proizvajalci generičnih zdravil, kot „omejevanje zaradi cilja“. Odgovori na to vprašanje so na Sodišče prispeli 6. marca 2020.
- 18 Sodišče je po izreku sodbe z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi (C-307/18, EU:C:2020:52), s sklepom z dne 10. marca 2020 odločilo, da bo v tej zadevi odločilo brez sklepnih predlogov.

Predlogi strank pred Sodiščem

- 19 Pritožnici s pritožbo Sodišču predlagata, naj:
- izpodbijano sodbo v celoti ali delno razveljavi;
 - sporni sklep razglasi za ničen v celoti ali delno;
 - globo, ki jima je bila naložena, odpravi ali občutno zniža;
 - podredno, zadevo vrne Splošnemu sodišču v razsojanje, da to odloči v skladu s sodbo Sodišča, in
 - Komisiji naloži plačilo stroškov tega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem.
- 20 Komisija Sodišču predlaga, naj:
- pritožbo zavrne kot očitno v celoti neutemeljeno in
 - pritožnicama naloži plačilo stroškov.
- 21 Združeno kraljestvo Sodišču predlaga, naj pritožbo v celoti zavrne.

Pritožba

- 22 Pritožnici v utemeljitev pritožbe navajata devet pritožbenih razlogov.
- 23 Prvi pritožbeni razlog se nanaša na neupoštevanje domneve veljavnosti novih patentov za postopek družbe Lundbeck v okviru analize obstoja potencialne konkurence med družbo Lundbeck in skupino Alpharma, drugi pritožbeni razlog pa se nanaša na prevailitev dokaznega bremena in na to, da je Splošno sodišče v okviru navedene analize upoštevalo elemente, ki v spornem sklepu niso navedeni.
- 24 Tretji in četrti pritožbeni razlog se nanašata na napačno opredelitev spornega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“ oziroma na nepreučitev vprašanja, ali je Komisija dokazala svoje trditve glede obsega omejitev, ki so v spornem sporazumu določene za skupino Alpharma.
- 25 Peti, šesti, sedmi, osmi in deveti pritožbeni razlog se nanašajo, prvič, na napačno uporabo prava v zvezi s presojo trajanja preiskave, ki jo je izvedla Komisija, in na kršitev pravice pritožnic do obrambe, drugič, na diskriminatorno obravnavanje družbe Alpharma LLC, tretjič, na negotovost pravnega okvira, zaradi česar naj bi se morala izključiti naložitev globe skupini Alpharma, četrtič, na neupoštevanje teže kršitve za določitev zneska globe, naložene skupini Alpharma s spornim sklepom, in petič, na napačno uporabo prava, ker naj bi Splošno sodišče uporabilo napačno pravno merilo za določitev poslovnega leta, upoštevnega za določitev najvišjega zneska globe, ki se lahko naloži družbi A.L. Industrier.
- 26 Najprej je treba skupaj preučiti prvi in drugi pritožbeni razlog, nato – tudi skupaj – tretji in četrti pritožbeni razlog ter nazadnje zaporedoma peti, šesti, sedmi, osmi in deveti pritožbeni razlog.

Prvi in drugi pritožbeni razlog

Upoštevne točke izpodbijane sodbe

- 27 Pritožnici sta z drugim tožbenim razlogom, navedenim v okviru ničnostne tožbe, trdili, da je Komisija večkrat napačno uporabila pravo in storila več napak pri presoji v zvezi z opredelitvijo skupine Alpharma kot potencialnega konkurenta družbe Lundbeck.
- 28 Splošno sodišče je ta tožbeni razlog zavrnilo v točkah od 49 do 156 izpodbijane sodbe.
- 29 Splošno sodišče je najprej povzelo analizo v zvezi s potencialno konkurenco, opravljeno v spornem sklepu, pri čemer je v točkah od 51 do 58 izpodbijane sodbe navedlo:
- „51 Komisija je v točkah od 615 do 620 obrazložitve [spornega] sklepa obravnavala posebnosti farmacevtskega sektorja in razlikovala med dvema fazama, v katerih lahko nastane potencialna konkurenca v tem sektorju.
- 52 Prva faza se lahko začne več let pred prihodnjim potekom patenta za AFU, ko [proizvajalci generičnih zdravil], ki želijo dati na trg generično različico zadevnega zdravila, začnejo razvijati proizvodne postopke za uspešno izdelavo proizvoda, ki izpolnjuje zahteve iz pravnih predpisov. V drugi fazi mora nato [proizvajalec generičnih zdravil] zaradi priprave na dejanski vstop na trg pridobiti dovoljenje za promet (DZP) v smislu Direktive 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 27, str. 69), naročiti tablete pri enem ali več [proizvajalcih generičnih zdravil] ali jih sam proizvesti, ter najti distributerje ali vzpostaviti lastno distribucijsko mrežo, torej izvesti več predhodnih dejanj, brez katerih nikoli ne bi bilo dejanske konkurence na trgu.
- [...]
- 54 [Proizvajalci generičnih zdravil] so v okviru teh dveh faz potencialne konkurence pogosto soočen[i] z vprašanji patentnega prava in prava intelektualne lastnine. Vendar načeloma najdejo način, da se izognejo kršitvi obstoječih patentov, kot so patenti za postopek. V zvezi s tem imajo namreč več možnosti, [...]
- [...]
- 58 Zlasti glede preučitve konkurenčnega razmerja med družbo Lundbeck in skupino Alpharma v času sklenitve spornega sporazuma je Komisija v točkah od 1016 do 1039 obrazložitve [spornega] sklepa med drugim navedla, da je navedena skupina:
- imela z družbo Tiefenbacher že sklenjen sporazum, ki ji je omogočal nakup generičnega citaloprama, ki ga proizvajata indijski družbi Cipla ali Matrix, in uporabo DZP, ki ga je družba Tiefenbacher že imela;
 - pridobila DZP na Nizozemskem, Finskem, Danskem in Švedskem ter pričakovala, da ga bo kmalu prejela tudi v Združenem kraljestvu;
 - imela na zalogi 9,4 milijona tablet generičnega citaloprama, proizvedenih po postopku družbe Cipla, naročila pa jih je še 16 milijonov;

- objavila cenik v Združenem kraljestvu;
 - nameravala vstopiti na trg v več državah EGP v dveh do šestih tednih;
 - ugotovila, da je bil s postopkom, ki ga je družba Cipla uporabila za proizvodnjo citaloprama, kršen patent [družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu], vendar je menila, da ima razumne možnosti, da se lahko odredbi, s katero bi se preprečil njen vstop na trg, izogne in da navedeni patent razveljavi;
 - imela možnost, da preide na citalopram, ki ga je proizvajala družba Matrix, ki je uporabljala postopek, za katerega se ni štelo, da krši nove patente [za postopek] družbe Lundbeck.“
- 30 Splošno sodišče je v zvezi z možnostjo skupine Alpharma, da vstopi na trg, presodilo dva možna načina.
- 31 Splošno sodišče je v zvezi s prvim možnim načinom, in sicer vstopom na trg s tabletami, proizvedenimi po postopku, ki ga je družba Cipla uporabila za proizvodnjo citaloprama (v nadaljevanju: postopek družbe Cipla), ki jih je skupina Alpharma že prejela ali naročila, v točki 85 izpodbijane sodbje opozorilo na vsebino elektronskega sporočila generalnega direktorja te skupine z dne 19. februarja 2002 (v nadaljevanju: elektronsko sporočilo z dne 19. februarja 2002), ki je navedena v točki 1027 obrazložitve spornega sklepa in se med drugim nanaša na predloge za ugotovitev ničnosti novih patentov za postopek družbe Lundbeck, ki so imeli razumne možnosti za uspeh, ter v kateri je omenjena možnost uporabe citaloprama, proizvedenega po postopku, ki ga uporablja družba Matrix, za katerega je skupina Alpharma menila, da glede na nove patente za postopek družbe Lundbeck ni problematičen. Splošno sodišče je v točki 88 navedene sodbje iz tega sklepalo, da je skupina Alpharma priznala, da je menila, da ima razumne možnosti za ugotovitev ničnosti patenta družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu.
- 32 Splošno sodišče je v točkah 91 in 92 navedene sodbje navedlo, da je skupina Alpharma opravila precej dejanj in izvedla znatne naložbe za vstop na trg, in jih je naštel.
- 33 Splošno sodišče je v točki 108 navedene sodbje navedlo, da iz internega elektronskega sporočila skupine Alpharma z dne 14. februarja 2002 in elektronskega sporočila z dne 19. februarja 2002 izhaja, da ta skupina ob zavedanju tveganj, ki jih vstop na trg lahko prinese, ne bi nujno opustila svojih načrtov, če z družbo Lundbeck ne bi mogla skleniti dovolj ugodnega sporazuma.
- 34 Splošno sodišče je v točki 123 izpodbijane sodbje dodalo, da čeprav je bilo to, da je družba Lundbeck 30. januarja 2002 pridobila patent za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu, za skupino Alpharma nepričakovano, ker je ta pričakovala, da bo prijava družbe Lundbeck zavrnjena, je ta skupina še naprej menila, da ima kljub obstoju nekaterih tveganj razumne možnosti za ugotovitev ničnosti tega patenta in da, zlasti glede na že izvedena dejanja in naložbe, vstop na trg tako ostaja dejanska in konkretna možnost, ki pomeni alternativo sklenitvi dovolj ugodnega sporazuma z družbo Lundbeck.
- 35 Splošno sodišče je v točki 132 navedene sodbje menilo, da ima tudi po mnenju družbe Lundbeck skupina Alpharma dejansko in konkretno možnost za vstop na trg.

- 36 Nazadnje je Splošno sodišče v točki 136 navedene sodbe razsodilo, da dejstvo, da postopek družbe Cipla verjetno krši patent družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu, za skupino Alpharma ne pomeni tako velike ovire za vstop na trg, da je ne bi bilo mogoče šteti za potencialnega konkurenta družbe Lundbeck.
- 37 Splošno sodišče je v zvezi z drugim možnim načinom vstopa na trg, in sicer s citalopramom, proizvedenim po postopku, ki ga uporablja družba Matrix, v točkah 139, 143 oziroma 154 izpodbijane sodbe navedlo, da je pogodba, ki sta jo sklenili družba Tiefenbacher in skupina Alpharma, tej skupini omogočila, da pridobi citalopram, proizveden po postopkih, ki jih uporabljata družbi Cipla in Matrix, da je skupina Alpharma menila, da je zaradi postopka, ki ga je družba Matrix takrat uporabljala za proizvodnjo citaloprama, tej skupini omogočen vstop na trg, ne da bi kršila patent družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu, ter da je bil zato v času sklenitve spornega sporazuma celo prehod na citalopram, proizveden po postopku družbe Matrix, za skupino Alpharma dejanska in konkretna možnost za vstop na trg.
- 38 Zato je Splošno sodišče v točki 155 izpodbijane sodbe presodilo, da ima skupina Alpharma vsaj dve dejanski in konkretni možnosti za vstop na trg in da je zaradi teh možnosti izvajala konkurenčni pritisk na družbo Lundbeck.
- 39 Nazadnje, Splošno sodišče je v točki 339 izpodbijane sodbe v odgovor na četrti tožbeni razlog, ki sta ga pritožnici navedli v utemeljitev ničnostne tožbe in ki se je nanašal na napačno uporabo prava pri ugotovitvi obstoja „omejevanja zaradi cilja“, čeprav obseg spornega sporazuma izraža izključitveni obseg, značilen za nove patente za postopek družbe Lundbeck, med drugim ugotovilo:
- „339 [...] glede na načela, ki izhajajo iz sodne prakse, navedene v točkah 315 in 316 [izpodbijane sodbe], je treba ugotoviti, da domneva veljavnosti vsakega patenta ne more biti enaka domnevi nezakonnosti vseh proizvodov, danih na trg, za katere imetnik patenta meni, da ga kršijo. Kot namreč opozarja Komisija, mora družba Lundbeck v obravnavani zadevi pred nacionalnimi sodišči v primeru vstopa generičnih zdravil na trg dokazati, da ta generična zdravila kršijo enega od njenih patentov za postopek, saj vstop [proizvajalca generičnih zdravil] ‚s tveganjem‘ sam po sebi ni nezakonit. Poleg tega bi lahko tožena stranka v okviru takega spora izpodbijala veljavnost patenta, na katerega se je sklicevala družba Lundbeck, z vložitvijo nasprotne tožbe. Take tožbe so namreč v patentnih sporih pogoste in velikokrat vodijo v ugotovitev neveljavnosti patenta za postopek, na katerega se sklicuje imetnik patenta, kot je navedla Komisija v točki 76 obrazložitve [spornega] sklepa.“

Trditve strank

- 40 Pritožnici s prvim pritožbenim razlogom, ki se med drugim nanaša na točki 54 in 339 izpodbijane sodbe, Splošno sodišče grajata, ker je ugotovilo, da je bila skupina Alpharma potencialni konkurent družbe Lundbeck kljub dokazom, iz katerih je jasno razvidno, da so bili s proizvodi te skupine kršeni novi patenti za postopek družbe Lundbeck, za katere je treba domnevati, da so veljavni.
- 41 Pritožnici menita, da bi se moralo Splošno sodišče prepričati, da je Komisija predložila dokaze, ki pravno zadostno dokazujejo, da so novi patenti za postopek družbe Lundbeck šibki, sicer bi bilo treba domnevati, da so ti patenti veljavni, in da je vstop proizvodov, ki kršijo te patente, nezakonit. Ker Splošno sodišče tega ni storilo, pa naj bi kršilo temeljno načelo domneve

veljavnosti patentov in naj ne bi upoštevalo dejstva, da patent svojemu imetniku daje pravico do izključnosti in ne le pravice do uveljavljanja te izključnosti pred sodiščem. S tem naj bi Splošno sodišče svojo presojo, opravljeno na podlagi člena 101 PDEU, „ločilo“ od načel, ki izhajajo iz patentnega prava.

- 42 Pritožnici v zvezi s tem trdita, da je status konkurenta odvisen od veljavnosti zadevnega patenta, ki je negotova do sprejetja pravnomočne sodne odločbe, pri čemer trdita, da domneva veljavnosti patentov velja v konkurenčnem pravu in zavezuje Komisijo, ki želi dokazati obstoj omejevanja konkurence, da dokaže šibkost zadevnega patenta. Poleg tega pritožnici dodajata, da če domneva veljavnosti patentov ne bi bila priznana, bi vsak sporazum o poravnavi vedno omejeval konkurenco.
- 43 V obravnavani zadevi naj Splošno sodišče ne bi preučilo dokaza Komisije o šibkosti patenta družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu in šibkosti naj ne bi bilo mogoče dokazati zgolj s sklicevanjem na elektronsko sporočilo v okviru skupine Alpharma ali na izjave družbe Lundbeck. V zvezi s tem naj bi Komisija zgolj ugotovila, kot naj bi izhajalo iz točke 54 izpodbijane sodbe, da so patenti za postopek šibkejši od drugih vrst patentov.
- 44 Poleg tega naj Komisija ne bi upoštevala dokazov iz zadevnega obdobja, v skladu s katerimi sta stranki spornega sporazuma menili, da proizvodi skupine Alpharma kršijo nove patente za postopek družbe Lundbeck.
- 45 Pritožnici z drugim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očitata, da ni preverilo, ali je Komisija dokazala, da je skupina Alpharma na dan sklenitve spornega sporazuma dejansko imela dejanske možnosti za vstop na trg s tabletami, ki kršijo te patente in ki jih je kupila, s čimer je tako prevladalo dokazno breme.
- 46 V skladu s sodbo z dne 29. junija 2012, E.ON Ruhrgas in E.ON/Komisija (T-360/09, EU:T:2012:332, točka 114), naj bi morala Komisija, kadar se stranka pripravlja, da vstopi na trg in se sooči z nepredvideno oviro – v obravnavani zadevi, da njeni proizvodi kršijo patente – dokazati, da kljub tej oviri vstop na trg vseeno ostaja ekonomsko uspešna strategija. Pritožnici tako trdita, da bi morala Komisija v obravnavani zadevi dokazati, da je bila verjetnost, da skupina Alpharma ne bo uspela v sporu v zvezi z novimi patenti za postopek družbe Lundbeck, razmeroma majhna, da bi vstop na trg ostal ekonomsko uspešna strategija. Vendar naj Komisija tega dokaza ne bi predložila in naj bi zgolj navedla, da ni gotovo, da bi lahko družba Lundbeck s svojimi novimi patenti za postopek skupini Alpharma preprečila vstop na trg, kot naj bi bilo razvidno iz točke 1039 obrazložitve spornega sklepa.
- 47 Splošno sodišče naj bi ravno tako prevladalo dokazno breme s tem, da je pritožnicama naložilo, naj dokažeta, da novi patenti za postopek družbe Lundbeck preprečujejo, da bi vstop na trg pomenil ekonomsko uspešno strategijo, kar je še toliko težje dokazati, ker naj bi Komisija čakala od šest do sedem let, da je o svojih očitkih obvestila skupino Alpharma.
- 48 Poleg tega naj bi se Splošno sodišče v točki 108 izpodbijane sodbe oprlo na dokaze, ki niso navedeni v spornem sklepu, ne da bi pritožnicama omogočilo, da izpodbijata njihovo upoštevnost, in s tem kršilo njuno pravico do obrambe.
- 49 Komisija meni, da je treba prvi in drugi pritožbeni razlog zavrniti.

Presoja Sodišča

- 50 Ravnanje podjetij mora, da bi zanj veljala načelna prepoved iz člena 101(1) PDEU, ne le izkazovati obstoj tajnega dogovora med njimi – torej sporazuma med podjetji, sklepa podjetniškega združenja ali usklajenega ravnanja – ampak mora tak dogovor tudi neugodno in znatno prizadeti konkurenco na notranjem trgu (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 31).
- 51 Zadnjenavedena zahteva pomeni, da mora biti v primeru sporazumov o horizontalnem sodelovanju, sklenjenih med podjetji, ki delujejo na isti ravni proizvodne ali distribucijske verige, navedeni tajni dogovor sklenjen med podjetji v položaju če že ne dejanske, pa vsaj potencialne konkurence (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 32).
- 52 Za presojo, ali je podjetje, ki ni na trgu, v razmerju potencialne konkurence z enim ali več drugimi podjetji, ki so že prisotna na tem trgu, je treba ugotoviti, ali obstajajo dejanske in konkretne možnosti za to, da se prvo vključi na navedeni trg in konkurira drugemu ali drugim, pri čemer se s tem merilom nikakor ne zahteva, da se z gotovostjo dokaže, da bo prvo podjetje dejansko vstopilo na zadevni trg, in še manj, da se bo zatem na njem lahko obdržalo (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 36 in 38).
- 53 Ko gre za sporazum, kakršen je sporni sporazum, katerega posledica je, da je več podjetij začasno zadržanih zunaj trga, je treba ob upoštevanju strukture trga ter gospodarskega in pravnega okvira, ki ureja njegovo delovanje, ugotoviti, ali bi v primeru neobstoja navedenega sporazuma obstajale dejanske in konkretne možnosti za to, da bi imela ta podjetja dostop do navedenega trga in da bi konkurirala podjetjem, ki tam že delujejo (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 37 in 39).
- 54 Natančneje, v zvezi s takimi sporazumi, sklenjenimi v okviru odpiranja trga zdravila z vsebnostjo učinkovine, ki je pred kratkim postala javna dobrina, za proizvajalce generičnih zdravil, je treba ob ustreznem upoštevanju omejitev, določenih s predpisi za sektor zdravil, ter pravic intelektualne lastnine, zlasti patentov, katerih imetniki so proizvajalci originalnih zdravil in ki se nanašajo na enega ali več postopkov za proizvodnjo učinkovine, ki je postala javna dobrina, ugotoviti (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 40 in 41), ali je proizvajalec generičnih zdravil dejansko trdno odločen vstopiti na trg in ima za to lastno zmožnost ter ne trči ob nepremagljive ovire za vstop (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 58).
- 55 Za to je treba presoditi, prvič, ali je navedeni proizvajalec na dan sklenitve teh sporazumov izvedel dovolj pripravljalnih dejanj za dostop do zadevnega trga v takem roku, da bi to lahko pomenilo konkurenčni pritisk na proizvajalca originalnih zdravil. Drugič, preveriti je treba, ali vstop takega proizvajalca generičnih zdravil na trg ne trči ob nepremagljive ovire za vstop (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 43 in 45). Poleg tega je ugotovitev potencialne konkurence med proizvajalcem generičnih zdravil in proizvajalcem originalnih zdravil mogoče podkrepiti z dodatnimi elementi, kot je sklenitev sporazuma med njima, kadar proizvajalec generičnih zdravil ni bil prisoten na zadevnem trgu (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točke od 54 do 56).

- 56 Natančneje, Sodišče je v zvezi s presojo obstoja nepremagljivih ovir za vstop na zadevnem trgu navedlo, da obstoja patenta, s katerim se varuje postopek proizvodnje učinkovine, ki je postala javna dobrina, kot takega ni mogoče obravnavati kot nepremagljivo oviro, kljub domnevi veljavnosti tega patenta, saj ta domneva za namene uporabe členov 101 in 102 PDEU ničesar ne pove o izidu morebitnega spora v zvezi z veljavnostjo navedenega patenta (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točke od 46 do 51).
- 57 Zato obstoj takega patenta sam po sebi ne preprečuje tega, da se kot „potencialni konkurent“ zadevnega proizvajalca originalnega zdravila opredeli proizvajalec generičnih zdravil, ki je dejansko trdno odločen vstopiti na trg in ima za to lastno zmožnost ter čigar dejanja kažejo na njegovo pripravljenost izpodbijati veljavnost tega patenta in prevzem tveganja, da se ob vstopu na trg sooči s tožbo zaradi kršitve, ki jo bo vložil imetnik navedenega patenta (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 46).
- 58 Poleg tega je Sodišče pojasnilo tudi, da zadevni organ, pristojen za konkurenco, ni pristojen za preučitev moči zadevnega patenta ali verjetnosti, s katero bi se lahko spor med njegovim imetnikom in proizvajalcem generičnih zdravil končal z ugotovitvijo, da je patent veljaven in kršen (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 50).
- 59 V obravnavani zadevi je iz izpodbijane sodbe, natančneje iz njenih točk 58, 85, 91, 92, 123, 139, 143 in 154, razvidno, da je skupina Alpharma opravila precej dejanj za pridobitev DZP in izvedla znatne naložbe za vstop na trg generičnega citaloprama ter da je tudi imela v času sklenitve spornega sporazuma vsaj dve dejanski in konkretni možnosti za vstop na trg. O prvi možnosti, in sicer vstopu na trg s tabletami, proizvedenimi po postopku družbe Cipla, ki jih je skupina Alpharma že prejela ali naročila pri družbi Tiefenbacher, se zaradi novih elementov, s katerimi je bila skupina Alpharma seznanjena januarja in februarja 2002 glede možnosti, da postopek družbe Cipla krši patente, ni podvomilo. Druga možnost je bila, da se na trg vstopi s tabletami citaloprama, proizvedenimi po postopku družbe Matrix, ki ni pomenil tveganja kršitve patenta, pri čemer skupina Alpharma teh tablet ni imela na razpolago, vendar jih je lahko v kratkem času dobila na podlagi pogodbe, ki jo je skupina Alpharma sklenila z družbo Tiefenbacher.
- 60 Poleg tega je Splošno sodišče v točkah 88 in 136 izpodbijane sodbe presodilo, da skupina Alpharma meni, da patent družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu ne pomeni ovire za njen vstop na trg in da ima ta skupina v primeru spora razumne možnosti za ugotovitev ničnosti tega patenta za postopek.
- 61 Ravno tako je Splošno sodišče v točki 132 navedene sodbe navedlo, da je po mnenju družbe Lundbeck same skupina Alpharma potencialni konkurent.
- 62 Glede na te preudarke je Splošno sodišče – zlasti brez kršitve domneve veljavnosti novih patentov za postopek družbe Lundbeck in ne da bi prevailo dokazno breme – pravilno presodilo, da sta bili skupina Alpharma in družba Lundbeck v času sklenitve spornega sporazuma v razmerju potencialne konkurence.
- 63 Te ugotovitve ni mogoče izpodbiti s trditvijo pritožnic, da Splošno sodišče ni upoštevalo dokazov iz obdobja spornega sporazuma, da sta skupina Alpharma in družba Lundbeck menili, da so bili s proizvodi te skupine kršeni novi patenti za postopek družbe Lundbeck. Ta trditev namreč ni dopustna, ker v skladu s členom 169(2) Poslovnika ne opredeljuje natančno izpodbijanih delov obrazložitve izpodbijane sodbe niti ne opredeljuje dokazov iz obdobja spornega sporazuma, ki naj jih Splošno sodišče ne bi bilo upoštevalo.

- 64 Nazadnje, v zvezi s trditvijo pritožnic, da se je Splošno sodišče v točki 108 izpodbijane sodbe oprlo na dokaze, ki v spornem sklepu niso navedeni, ne da bi pritožnicama omogočilo, da izpodbijata njihovo upoštevnost, in s tem kršilo njuno pravico do obrambe, zadostuje navesti, kot dokazuje izraz „[v]sekakor“ iz točke 108 izpodbijane sodbe, da je v tej točki navedena dodatna obrazložitev izpodbijane sodbe – v primerjavi s tistimi, ki jih pritožnici ne izpodbijata in so navedene v točkah od 104 do 106 navedene sodbe – s katero se utemeljuje zavrnitev trditve pritožnic, povzete v točki 103 navedene sodbe. Zato je treba trditve pritožnic v zvezi s točko 108 izpodbijane sodbe zavrniti kot brezpredmetno (glej v tem smislu sodbo z dne 14. decembra 2016, SV Capital/ABE, C-577/15 P, EU:C:2016:947, točka 65).
- 65 Glede na navedeno je treba prvi pritožbeni razlog zavreči kot delno nedopusten in zavrniti kot delno neutemeljen, drugi pritožbeni razlog pa zavrniti kot delno brezpredmeten in kot delno neutemeljen.

Tretji in četrti pritožbeni razlog

Upoštevne točke izpodbijane sodbe

- 66 Splošno sodišče je v okviru zavrnitve drugega tožbenega razloga, ki sta ga pritožnici navedli v utemeljitev ničnostne tožbe in se je nanašal na napačno uporabo prava in napake pri presoji v zvezi z opredelitvijo skupine Alpharma kot potencialnega konkurenta družbe Lundbeck, v točkah 119 in 120 izpodbijane sodbe navedlo:
- „119 [...] je treba sicer navesti, da je bilo to, da je družba Lundbeck 30. januarja 2002 pridobila patent [za zaščito postopka z uporabo kristalizacije] v Združenem kraljestvu, za skupino Alpharma nepričakovano, ker je ta pričakovala, da bo prijava družbe Lundbeck, ki jo je ta za to vložila 12. marca 2001, zavrnjena, kot je razvidno iz izjave direktorja skupine Alpharma, odgovornega med drugim za industrijsko lastnino [...], ki sta jo predložili [pritožnici].
- 120 Poleg tega, čeprav iz elektronskega sporočila z dne 17. septembra 2001, ki je delno navedeno v točki 482 obrazložitve [spornega] sklepa in je bilo predloženo v celoti pred Splošnim sodiščem, izhaja, da je družba Tiefenbacher skupini Alpharma zagotovila, da postopek družbe Cipla ne krši novih patentov [za postopek] družbe Lundbeck, je ta skupina nato ugotovila, da je s tem postopkom kršen patent [družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu], kot izhaja med drugim iz elektronskega sporočila z dne 19. februarja 2002.“
- 67 Pritožnici s prvim tožbenim razlogom, navedenim v okviru ničnostne tožbe, trdita, da je Komisija s tem, da je menila, da se je skupina Alpharma s spornim sporazumom zavezala, da v upoštevem obdobju ne bo prodajala nobenega generičnega citaloprama, storila očitno napako pri presoji v zvezi z razlago obsega tega sporazuma.
- 68 Splošno sodišče je za zavrnitev tega tožbenega razloga v točkah od 164 do 243 izpodbijane sodbe zaporedoma zavrnilo trditve pritožnic v zvezi z besedilom člena 1.1 spornega sporazuma, njegovo preambulo, okoliščinami glede njegove sklenitve, sklepom s soglasjem, sprejetim na podlagi spornega sporazuma za ustavitev postopka zaradi kršitve v ZK, in datumom, ko je skupina Alpharma vstopila na trg.

- 69 Splošno sodišče je v točkah od 244 do 247 navedene sodbe nazadnje razsodilo, da pritožnicama ni uspelo ovreči dokazov, na podlagi katerih je Komisija dokazala, da je sporni sporazum vseboval omejitve, ki so presegale tiste, ki bi jih družba Lundbeck lahko dosegla z uveljavljanjem svojih novih patentov za postopek in z uspehom v sodnih postopkih v zvezi s tem.
- 70 Pritožnici sta s tretjim tožbenim razlogom, navedenim v okviru ničnostne tožbe, trdili, da je Komisija storila očitno napako pri presoji v zvezi z opredelitvijo spornega sporazuma kot „omejevanje konkurence zaradi cilja“.
- 71 Splošno sodišče je ta tožbeni razlog zavrnilo v točkah od 248 do 333 izpodbijane sodbe.
- 72 Splošno sodišče je v zvezi s tem v točkah od 251 do 257 izpodbijane sodbe najprej navedlo uvodne ugotovitve, v katerih je opozorilo na sodno prakso Sodišča v zvezi z opredelitvijo kot „omejevanje zaradi cilja“.
- 73 Nato je Splošno sodišče, ko je spomnilo na analizo obstoja omejevanja konkurence zaradi cilja, ki je bila opravljena v spornem sklepu, med drugim navedlo:
- „261 Iz [spornega] sklepa izhaja [...], da tudi če omejitve iz zadevnih sporazumov spadajo na področje uporabe [novih patentov za postopek] družbe Lundbeck – torej, da ti sporazumi preprečujejo samo vstop generičnega citaloprama, proizvedena po postopku, za katerega stranke teh sporazumov ocenjujejo, da morebiti krši te patente, in ne vsega generičnega citaloprama – se s temi sporazumi kljub temu omejuje konkurenca zaradi cilja, ker se z njimi preprečuje ali naredi nesmiselno kakršno koli izpodbijanje [novih patentov za postopek] družbe Lundbeck pri nacionalnih sodiščih, po mnenju Komisije pa je tovrstno izpodbijanje del običajnega konkurenčnega procesa na področju patentov (točke od 603 do 605, 625, 641 in 674 obrazložitve [spornega] sklepa).
- 262 Drugače povedano, po mnenju Komisije naj bi se z zadevnimi sporazumi negotovost v zvezi z izidom takih sporov spremenila v gotovost, da generiki ne bodo vstopili na trg, kar je prav tako lahko omejevanje konkurence zaradi cilja, kadar te omejitve ne izhajajo iz presoje strank teh sporazumov o moči zadevne izključne pravice, ampak iz višine določenega obrnjenega plačila, ki v takem primeru zasenči tako presojo in spodbudi [proizvajalca generičnih zdravil], da si samostojno ne prizadeva za vstop na trg (točka 641 obrazložitve [spornega] sklepa).
- 263 V zvezi s tem je treba poudariti, da Komisija v [spornem] sklepu ni trdila, da so vse patentne poravnave z obrnjenimi plačili v nasprotju s členom 101(1) PDEU, ampak samo to, da je na podlagi nesorazmernosti teh plačil v povezavi z drugimi dejavniki – kot je to, da ti zneski, kot kaže, ustrezajo vsaj pričakovanim dobičkom [proizvajalcev generičnih zdravil] v primeru vstopa na trg, odsotnost določb, ki [proizvajalcem generičnih zdravil] omogočajo dajanje njihovih proizvodov na trg po poteku sporazumov, ne da bi jih skrbele tožbe družbe Lundbeck zaradi kršitev, ali pa to, da so v teh sporazumih omejitve, ki presegajo obseg [novih patentov za postopek] družbe Lundbeck – mogoče sklepati, da je cilj zadevnih sporazumov v obravnavani zadevi omejevanje konkurence v smislu navedene določbe (glej točki 661 in 662 obrazložitve [spornega] sklepa).“
- 74 Nazadnje je Splošno sodišče v točkah od 266 do 333 izpodbijane sodbe presojalo obstoj „omejevanja zaradi cilja“ v obravnavani zadevi.

- 75 V tem okviru je Splošno sodišče v točki 268 navedene sodbe med drugim ugotovilo, da bi bilo treba tudi ob predpostavki, da se obseg spornega sporazuma ujema z obsegom novih patentov za postopek družbe Lundbeck, ugotoviti, da se je skupina Alpharma v zameno za obrnjeno plačilo odrekla možnosti vstopa na trg s citalopramom, proizvedenim po postopku družbe Cipla, ki naj bi kršil patent, za katerega so obstajale razumne možnosti, da bi se ugotovilo, da je ničen, čeprav je bila ta možnost vstopa na trg za skupino Alpharma dejanska in konkretna, tako da je bilo plačilo pri njeni odločitvi, da se tej možnosti odpove, odločilno.
- 76 Splošno sodišče je v točkah od 277 do 279 navedene sodbe zavrnilo opredelitev spornega sporazuma kot poravnavo. V zvezi s tem je Splošno sodišče na eni strani opozorilo na sodno prakso Sodišča, v skladu s katero določen sporazum ni izvzet iz konkurenčnega prava zgolj zato, ker se nanaša na patent ali se želi z njim patentni spor rešiti s poravnavo. Na drugi strani je Splošno sodišče ugotovilo, da je sporni sporazum širši od obsega tožbe zaradi kršitve v ZK in da je bil navedeni sodni postopek zgolj prekinjen za čas trajanja tega sporazuma, kar izključuje možnost, da bi se zaradi navedenega sporazuma spor končal.
- 77 Splošno sodišče je v točki 287 navedene sodbe za zavrnitev trditve pritožnic, da Komisija ni z gotovostjo dokazala, da bi bila skupina Alpharma uspešna v okviru morebitnega spora v zvezi z novimi patenti za postopek družbe Lundbeck, presodilo, da nikakor ni bilo potrebno, da bi Komisija z gotovostjo dokazala, da bi bila skupina Alpharma uspešna, če bi se ta skupina odločila za sodni postopek.
- 78 Splošno sodišče je v zvezi z zneskom plačila, ki ga je družba Lundbeck plačala skupini Alpharma, v točkah 296 in 298 navedene sodbe med drugim navedlo, da je Komisija pravilno ugotovila, da je bil znesek tega plačila povezan z dobički, ki jih je skupina Alpharma pričakovala, in da je ta znesek zanj pomenil gotov dobiček, medtem ko je bil dobiček, ki bi lahko izhajal iz vstopa na trg, negotov.
- 79 Splošno sodišče je v točkah od 301 do 310 izpodbijane sodbe menilo, da je Komisija okoliščine obravnavane zadeve upravičeno enačila z okoliščinami zadeve, v kateri je bila izdana sodba z dne 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society in Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643).
- 80 Splošno sodišče je v točkah od 311 do 326 navedene sodbe prav tako zavrnilo trditev pritožnic, da spornega sporazuma ni mogoče opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“ brez predhodnih podobnih primerov in zaradi pravne negotovosti v zvezi s takimi sporazumi.
- 81 Zato je Splošno sodišče najprej v točkah od 315 do 317 navedene sodbe opozorilo na sodno prakso Sodišča o uporabi konkurenčnega prava na posebnem področju pravic intelektualne lastnine. Nato je Splošno sodišče v točki 318 iste sodbe ugotovilo, da sta se tako družba Lundbeck kot skupina Alpharma zavedali, da njuno ravnanje vsaj lahko povzroča težave z vidika konkurenčnega prava. V točkah 319 oziroma od 320 do 325 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče menilo, da se ne zahteva, da je Komisija istovrstne sporazume, kot je sporni sporazum, že prej obsodila, da bi bilo mogoče sporni sporazum šteti za „omejevanje konkurence zaradi cilja“, in da sporočilo za javnost KFST z dne 28. januarja 2004 (v nadaljevanju: sporočilo za javnost KFST), na katero se sklicujeta pritožnici, v obravnavani zadevi ni ovira za tako opredelitev. Splošno sodišče je nato v točki 326 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „je že ob sklenitvi spornega sporazuma veljalo, da imetnik patenta ni upravičen plačati potencialnemu konkurentu, da se ta odpove nekaterim ali celo vsem dejanskim in konkretnim možnostim za vstop na trg v zameno za znesek, ki ga plača navedeni imetnik in se določi na podlagi dobička, ki ga ta konkurent pričakuje v primeru vstopa na trg“.

Trditve strank

- 82 Pritožnici s tretjim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 248 do 333 izpodbijane sodbe, menita, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v nasprotju s sodbijo z dne 11. septembra 2014, CB/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204), potrdilo, da sporni sporazum pomeni „omejevanje zaradi cilja“.
- 83 Prvič, Sodišče naj bi v točkah 57 in 58 navedene sodbe navedlo, da se za opredelitev za „omejevanje zaradi cilja“ zahteva velika verjetnost škodovanja konkurenci in da jo je treba presojati ozko, saj naj bi se s to opredelitvijo toženim strankam odvzela temeljna procesna jamstva, ter ne sme voditi do prepovedi sporazumov, ki bi se lahko izkazali kot pozitivni za konkurenco. V obravnavani zadevi pritožnici grajata točko 287 izpodbijane sodbe, v kateri naj bi Splošno sodišče na podlagi dejstva, da je bila skupina Alpharma potencialni konkurent družbe Lundbeck, *quod non*, sklepalo, da je sporni sporazum lahko omejeval konkurenco z visoko stopnjo verjetnosti. Tudi ob predpostavki, da je bila skupina Alpharma potencialni konkurent družbe Lundbeck, pa naj na podlagi tega ne bi bilo mogoče sklepati, da je lahko sporni sporazum konkurenco omejeval z visoko stopnjo verjetnosti, temveč le, da je verjetno, da omejuje konkurenco.
- 84 V zvezi s tem pritožnici trdita, da je bilo treba ugotoviti „scenarij, nasproten dejanskemu stanju“, in sicer določiti, kaj bi se zgodilo, če ne bi bilo spornega sporazuma. Tako naj bi morala Komisija, da bi z visoko stopnjo verjetnosti ugotovila, da bi sporni sporazum lahko negativno vplival na konkurenco, dokazati, da bi bilo brez spornega sporazuma zelo verjetno, da bi skupina Alpharma uspela v sporu v zvezi z novimi patenti za postopek družbe Lundbeck ali da bi sklenila manj omejevalen sporazum, kot je sporni sporazum, ki bi ji omogočal hitrejši vstop na trg. Tudi če bi se dopustile možnosti za uspeh skupine Alpharma, ki jih je predvidela družba Lundbeck – in sicer od 50 % do 60 % možnosti, da bi se ugotovilo, da je patent družbe Lundbeck za zaščito postopka z uporabo kristalizacije v Združenem kraljestvu ničen – pa naj to ne bi omogočalo ugotovitve, da bi sporni sporazum lahko omejeval konkurenco z visoko stopnjo verjetnosti, in to še toliko bolj, ker naj bi skupina Alpharma pozno odkrila, da njen proizvod krši ta patent, kot naj bi bilo razvidno iz točk od 119 do 121 izpodbijane sodbe.
- 85 Poleg tega bi lahko bila po mnenju pritožnic rešitev Splošnega sodišča nesmiselna, če bi bilo naknadno ugotovljeno, da so novi patenti za postopek družbe Lundbeck veljavni. Zadevni sporazumi naj bi namreč še vedno pomenili omejevanje zaradi cilja, čeprav bi se zadevni patent naknadno štel za veljaven, prodaja proizvodov, ki kršijo ta patent, pa nezakonita.
- 86 Drugič, pritožnici trdita, da je Sodišče v sodbi z dne 11. septembra 2014, CB/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204), poudarilo pomen pridobljenih izkušenj v zvezi z vrstami sporazumov, ki so podobni spornemu sporazumu. Splošno sodišče pa naj bi v točkah od 311 do 326 izpodbijane sodbe napačno zavrnilo trditve, da spornega sporazuma ni mogoče opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“, ker ni izkušenj na področju sporazumov o poravnavi patentnih sporov, v katerih so določena obrnjena plačila. S tem naj bi Splošno sodišče zanikalo vsakršno posebnost spornega sporazuma v primerjavi z evropsko prakso odločanja in sodno prakso, ki se nanaša na konkurenčno pravo v povezavi s pravicami intelektualne lastnine, ter tudi ne bi upoštevalo zelo različnih pravnih mnenj o tej vrsti sporazumov. Poleg tega pritožnici trdita, da Splošno sodišče v točki 318 izpodbijane sodbe ni moglo sklepati, da sporni sporazum pomeni „omejevanje zaradi cilja“, ker sta se družba Lundbeck in skupina Alpharma zavedali, da njun sporazum lahko povzroča težave z vidika konkurenčnega prava oziroma da je predmet pravnega posvetovanja za pridobitev mnenja. Pritožnici prav tako trdita, da Splošno sodišče v točki 319 izpodbijane sodbe – razen če bi kršilo zahtevo po ozki razlagi pojma „omejevanje zaradi cilja“ – ni moglo

meniti, da se ta opredelitev glede na izkušnje, ki se nanašajo na splošno obliko tajnega dogovarjanja, lahko uporabi v obravnavani zadevi ob upoštevanju posebnosti sporazumov o poravnavi patentnih sporov, v katerih so določena obrnjena plačila, ki naj bi se nahajali med konkurenčnim in patentnim pravom ter naj bi se poleg tega jasno razlikovali od sporazumov, na katere se je nanašala sodba z dne 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society in Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), ki jo je Splošno sodišče navedlo v točkah od 301 do 310 izpodbijane sodbe. Sporni sporazum naj bi bilo namreč mogoče pojasniti z legitimno voljo družbe Lundbeck, da se zaščiti pred vstopom, ki pomeni kršitev njenih patentov, na svoj trg zdravil, in pred posledicami, ki iz tega izhajajo, ter z legitimno željo skupine Alpharma, da se izogne finančnim in pravnim posledicam njenega vstopa, katerega nezakonitost naj bi bila odkrita pozno, na trg in upravljanja velikih zalog proizvodov, ki kršijo te patente. Pritožnici Splošnemu sodišču še očitata, da v točkah 320, 321 in 325 izpodbijane sodbe ni upoštevalo sporočila za javnost KFST, v skladu s katerim so bili zadevni sporazumi v „sivi pravni coni“, in dvomov Komisije v zvezi z opredelitvijo teh sporazumov, ki so upravičevali sektorsko preiskavo, na podlagi katere je menila, da bi bilo treba take sporazume preučiti v vsakem primeru posebej ob upoštevanju vseh upoštevni dejstev. Na podlagi takih elementov pa naj ne bi bilo mogoče sklepati, kot je to storilo Splošno sodišče v točki 326 izpodbijane sodbe, da je sporni sporazum mogoče opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“.

- 87 Pritožnici s četrtem pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 160 do 247 izpodbijane sodbe, trdita, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo in kršilo načelo domneve nedolžnosti, ker ni preučilo, ali je Komisija dokazala svoje trditve, da na eni strani omejitev, določena v spornem sporazumu, presega okvir novih patentov za postopek družbe Lundbeck in da se je na drugi strani skupina Alpharma pogodbeno zavezala, da ne bo prodajala citaloprama, proizvedenega po postopku, ki ni pomenil kršitve teh patentov, kar pa sta pritožnici trdili v okviru prvega tožbenega razloga za razglasitev ničnosti. Splošno sodišče naj bi s tem v točki 162 izpodbijane sodbe Komisijo razbremenilo dokaznega bremena, ki ga nosi, in tako to breme prevhalo s tem, da je v točkah od 162 do 243 navedene sodbe pritožnicama naložilo, naj dokažeta, da prodaja citaloprama, ki ne krši teh patentov, ni omejena.

Presoja Sodišča

- 88 Najprej je treba navesti, da pritožnici s četrtem pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očitata, da je kršilo načelo domneve nedolžnosti in prevhalo dokazno breme s tem, da je zavrnilo njun prvi tožbeni razlog, naveden v utemeljitev ničnostne tožbe, ki se je nanašal na očitno napako pri presoji v zvezi z razlago Komisije glede obsega spornega sporazuma.
- 89 V zvezi s tem je iz točke 157 izpodbijane sodbe razvidno, da sta pritožnici v okviru tega prvega tožbenega razloga trdili, da je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da je menila, da se je skupina Alpharma s spornim sporazumom zavezala, da v upoštevem obdobju ne bo prodajala nobenega generičnega citaloprama, ker naj Komisija glede tega ne bi imela dokazov.
- 90 Iz točk od 244 do 247 navedene sodbe je razvidno tudi, da je Splošno sodišče menilo, da je Komisija pravno zadostno dokazala, da je bilo na podlagi jezikovne, sistematične in teleološke razlage spornega sporazuma mogoče sklepati, da obveznosti, ki jih je prevzela skupina Alpharma na podlagi člena 1.1 tega sporazuma, niso bile omejene na citalopram, proizveden po postopkih, za katere sta ta skupina in družba Lundbeck priznali, da se z njimi krši nove patente za postopek družbe Lundbeck, pri čemer je v točkah od 162 do 243 navedene sodbe zaporedoma zavrnilo vse trditve pritožnic v zvezi z besedilom spornega sporazuma, okoliščinami njegove sklenitve in dogodki, ki so se odvijali po sklenitvi tega sporazuma.

- 91 Zato pritožnice s četrtem pritožbenim razlogom Sodišču predlagajo le, naj ponovno presodi vsa dejstva in dokaze, ki so bili Splošnemu sodišču predloženi v zvezi z obsegom spornega sporazuma.
- 92 V zvezi s tem je iz člena 256 PDEU in člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije razvidno, da je pritožba omejena na pravna vprašanja. Splošno sodišče je torej edino pristojno za ugotavljanje in presojo upoštevnih dejstev ter za presojo dokazov. Presoja teh dejstev in dokazov, razen v primeru njihovega izkrivljanja, torej ni pravno vprašanje, ki je kot tako predmet nadzora Sodišča v okviru pritožbe.
- 93 Pritožnici pa nikakor nista zatrjevali niti *a fortiori* dokazali, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva ali dokaze.
- 94 Poleg tega dejstvo, da Splošno sodišče ni ugodilo njunim trditvam, ne pomeni, kot trdita pritožnici, da je kršilo načelo domneve nedolžnosti ali prevailo dokazno bremene, ampak samo, da je menilo, da trditve, ki sta jih navedli pritožnici, niso dovolj prepričljive.
- 95 Četrty pritožbeni razlog je treba zato zavreči kot nedopusten.
- 96 V zvezi s tretjim pritožbenim razlogom je treba opozoriti, da je Sodišče že imelo priložnost pojasniti, kot je Splošno sodišče navedlo v točkah od 252 do 254 in v točki 256 izpodbijane sodbe, da je treba pojem „omejevanje zaradi cilja“ razlagati ozko in da ga je mogoče uporabiti le za nekatere sporazume med podjetji, ki so sami po sebi in ob upoštevanju vsebine njihovih določb, njihovih ciljev ter gospodarskega in pravnega okvira, v katerega so umeščeni, za konkurenco tako škodljivi, da je mogoče šteti, da ugotavljanje njihovih posledic ni potrebno, saj je nekatere oblike dogovarjanja med podjetji že zaradi njihove narave mogoče obravnavati kot škodljive za pravilno delovanje običajnega konkurenčnega trga (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 67 ter navedena sodna praksa).
- 97 Sodišče je v zvezi s podobnimi sporazumi o poravnavi sporov o patentih za postopek proizvodnje učinkovine, ki je postala javna dobrina, ki so bili sklenjeni med proizvajalcem originalnih zdravil in več proizvajalci generičnih zdravil ter katerih posledica je bila odložitev vstopa na trg z generičnimi zdravili v zameno za prenos denarnih ali nendenarnih vrednosti prvonavedenega na drugonavedene, razsodilo, da takih sporazumov ni vedno mogoče šteti kot „omejevanje zaradi cilja“ v smislu člena 101(1) PDEU (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 84 in 85).
- 98 Vendar je treba vztrajati pri opredelitvi kot „omejevanje zaradi cilja“, ko je iz analize zadevnega sporazuma o poravnavi razvidno, da je mogoče z njim določene prenose vrednosti pojasniti izključno s poslovnim interesom tako imetnika zadevnega patenta kot tudi domnevnega kršitelja pravic, da si ne bosta konkurirala na podlagi učinkovitosti, saj je treba sporazume, s katerimi konkurenti tveganja konkurence zavestno nadomestijo s praktičnim medsebojnim sodelovanjem, opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“ (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 83 in 87).
- 99 Za namene te preučitve je treba v vsakem posameznem primeru presoditi, ali je bila neto pozitivna bilanca prenosa vrednosti proizvajalca originalnih zdravil na proizvajalca generičnih zdravil zadostna, da lahko proizvajalca generičnih zdravil dejansko spodbudi k temu, da se odpove vstopu na zadevni trg in posledično ne konkurira proizvajalcu originalnih zdravil na podlagi

učinkovitosti, ne da bi se zahtevalo, da je ta neto pozitivna bilanca nujno večja od dobička, ki bi ga ta proizvajalec generičnih zdravil ustvaril, če bi v patentnem sporu uspel (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 93 in 94).

- 100 V obravnavani zadevi je iz izpodbijane sodbe, zlasti iz njenih točk 261, 263, 268, 296, 298 in 326, najprej razvidno, da je s spornim sporazumom določena zaveza skupine Alpharma, da med trajanjem tega sporazuma ne bo vstopila na trg v zameno za plačila družbe Lundbeck, katerih znesek je bil povezan z dobički, ki jih je skupina Alpharma pričakovala. Splošno sodišče je navedlo, da tudi če bi bilo treba ta znesek znižati na znesek, nižji od 10 milijonov USD, ki ga je uporabila Komisija, bi za skupino Alpharma vseeno pomenil gotov dobiček, saj je bil dobiček, ki bi lahko izhajal iz njenega vstopa na trg, negotov.
- 101 Splošno sodišče je nato v točkah 278 in 279 navedene sodbe ugotovilo, da je sporni sporazum širši od obsega tožbe zaradi kršitev v ZK, ki se je nanašala posebej na tablete, ki jih je skupina Alpharma že prejela ali naročila, in da je bil poleg tega navedeni sodni postopek s spornim sporazumom zgolj prekinjen, kar potrjuje izjava družbe Lundbeck, povzeta v spornem sklepu, da se zaradi navedenega sporazuma spor ni končal.
- 102 S tem se je Splošno sodišče pridružilo presoji Komisije v spornem sklepu, navedeni v točki 262 izpodbijane sodbe, v skladu s katero se je s spornim sporazumom v bistvu spremenila negotovost glede izida sodnih postopkov v zvezi z novimi patenti za postopek družbe Lundbeck v gotovost, da skupina Alpharma ne bo vstopila na trg, čeprav ta sporazum ni bil sklenjen na podlagi analize te skupine glede moči zadevnih patentov za postopek, ampak zaradi višine določenega obrnjenega plačila, ki je to skupino spodbudila, da si samostojno ne prizadeva za vstop na trg.
- 103 Zato in ne da bi bilo treba ugotoviti, ali je lahko Splošno sodišče v točkah od 301 do 310 izpodbijane sodbe sporni sporazum upravičeno enačilo s sporazumi, obravnavanimi v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society in Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), je treba ugotoviti, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je ugotovilo, da je treba sporni sporazum opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“ v smislu člena 101(1) PDEU.
- 104 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvami pritožnic.
- 105 Prvič, pritožnici Splošnemu sodišču neutemeljeno očitata, da v točki 287 izpodbijane sodbe ni presodilo, da bi morala Komisija objektivno presoditi dejanske možnosti skupine Alpharma za uspeh v primeru spora v zvezi z novimi patenti za postopek družbe Lundbeck.
- 106 V zvezi s tem, kot izhaja iz točke 60 sodbe, izrečene istega dne v zadevi C-591/16 P, Lundbeck/Komisija, in točke 80 sodbe, izrečene istega dne v zadevi C-588/16 P, Generics (UK)/Komisija, tako kot presoja obstoja morebitnega razmerja potencialne konkurence med strankama sporazuma o poravnavi, kakršen je sporni sporazum (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 50), presoja moči zadevnih patentov za postopek kot možnosti za uspeh ene ali druge stranke zadevnega sporazuma o poravnavi ni upoštevana za opredelitev tega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“, ker je ugotovljeno, kot je v bistvu razvidno iz točke 346 izpodbijane sodbe, da je možnost, da proizvajalec originalnih zdravil prenese vrednost, tista, ki je proizvajalca generičnih zdravil spodbudila k temu, da se je odpovedal vstopu na trg (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 89).

- 107 Opredelevitev spornega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“ je namreč odvisna le od vprašanja, ali sta stranki tega sporazuma, kot je razvidno iz točke 98 te sodbe, tveganja konkurence zavestno nadomestili s praktičnim medsebojnim sodelovanjem.
- 108 Drugič, pritožnici Splošnemu sodišču prav tako ne moreta očitati, da je sporni sporazum opredelilo kot „omejevanje zaradi cilja“, čeprav je ta odpravil legitimne skrbi tako skupine Alpharma kot družbe Lundbeck v smislu tega, da je tej skupini omogočil, da se izogne finančnim in pravnim posledicam nezakonitega vstopa na trg ter upravljanja velikih zalog proizvodov, ki kršijo te patente, družbi Lundbeck pa, da se zavaruje pred asimetrijo tveganj med imetnikom patentov za postopek in proizvajalcem generičnih zdravil.
- 109 Kot je Splošno sodišče pravilno presodilo v točkah 277 in 317 izpodbijane sodbe, sporazum po eni strani ni izvzet iz konkurenčnega prava zgolj zato, ker se nanaša na patent ali se želi z njim patentni spor rešiti s poravnavo (glej v tem smislu sodbo z dne 27. septembra 1988, Bayer in Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, EU:C:1988:448, točka 15), ter je po drugi strani mogoče šteti, da ima omejevalni namen, tudi če njegov edini namen ni omejevanje konkurence, ampak sledi tudi drugim, legitimnim ciljem (sodba z dne 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society in Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, točka 21).
- 110 Poleg tega okoliščina, da je lahko protikonkurenčno ravnanje stroškovno najučinkovitejša ali vsaj najmanj tvegana rešitev za podjetje, prav tako ne more izključiti opredelitve kot „omejevanje zaradi cilja“.
- 111 Natančneje, Sodišče je že zavrnilo to, da sporazumov, kakršen je sporni sporazum, ne bi opredelilo kot „omejevanje zaradi cilja“ iz razloga, da je odškodnina, ki jo lahko zahtevajo proizvajalci originalnih zdravil v primeru nezakonitega vstopa generičnih zdravil na trg, pogosto precej nižja od škode, ki bi jo ti utrpeli, saj morajo spoštovanje pravnih predpisov zagotoviti javni organi, in ne zasebna podjetja (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 88).
- 112 Zato se na podlagi interesov, na katere se sklicujeta pritožnici, sporazum, za katerega je bilo v točki 103 te sodbe ugotovljeno, da je dovolj škodljiv za konkurenco, da bi ga bilo mogoče opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“, ne more izogniti tej opredelitvi.
- 113 Tretjič, pritožnici Splošnemu sodišču ne moreta upravičeno očitati, da je priznalo protikonkurenčni cilj spornega sporazuma, ne da bi preučilo „scenarij, nasproten dejanskemu stanju“.
- 114 Kot je namreč razvidno iz točke 139 sodbe, izrečene istega dne v zadevi C-591/16 P, Lundbeck/Komisija, se s to preučitvijo omogoči presoja posledic tajnega dogovarjanja z vidika člena 101 PDEU, kadar na podlagi analize navedene prakse ni izkazana zadostna škodljivost za konkurenco za to, da se to ravnanje opredeli kot „omejevanje zaradi cilja“ (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 115 in 118 ter navedena sodna praksa).
- 115 Zato in z namenom, kot je Sodišče razsodilo v sodbi, izrečeni istega dne v zadevi C-591/16 P, Lundbeck/Komisija (točka 140), da se ne zanika jasno razlikovanje med pojmom „omejevanje zaradi cilja“ in „omejevanje zaradi posledice“, ki izhaja iz samega besedila člena 101(1) PDEU (sodba z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točka 63),

preučitev „scenarija, nasprotnega dejanskemu stanju“, katerega namen je dokazati posledice določenega tajnega dogovarjanja, ne more biti nujna za opredelitev tajnega dogovarjanja kot „omejevanje zaradi cilja“.

- 116 Poleg tega, kot je razvidno iz sodbe, izrečene istega dne v zadevi C-601/16 P, Arrow Group in Arrow Generics/Komisija (točka 86), namen presoje, ki jo je treba opraviti v skladu s točkama 98 in 99 te sodbe, da bi se ugotovilo, ali je treba sporazum, kakršen je sporni sporazum, opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“ ali ne, nikakor ni ugotavljanje in ovrednotenje protikonkurenčnih posledic prakse, ampak le določitev objektivne teže te prakse, s katero je mogoče utemeljiti prav to, da njenih posledic ni treba presoјati.
- 117 Kot je navedeno v točki 131 sodbe, izrečene istega dne v zadevi C-591/16 P, Lundbeck/Komisija, in v točki 87 sodbe, izrečene istega dne v zadevi C-601/16 P, Arrow Group in Arrow Generics/Komisija, dejstvo, da je treba to presojo po potrebi opraviti po podrobni analizi zadevnega sporazuma, zlasti spodbujevalnega učinka prenosa vrednosti, ki ga ta sporazum določa, ter tudi njegovih ciljev ter gospodarskega in pravnega okvira, v katerega je umeščen, prav tako ne pomeni presoje protikonkurenčnih posledic tega sporazuma na trg. To dejstvo pomeni le, da se opravi celovita in podrobna presoja samih zapletenih sporazumov, da bi se ne samo zavrnila opredelitev spornih sporazumov kot „omejevanje zaradi cilja“, kadar se pojavi dvom glede njihove zadostne škodljivosti za konkurenco, ampak tudi, da bi se preprečilo, da bi se sporazumi lahko izognili tej opredelitvi že zaradi svoje zapletenosti, čeprav bi njihova analiza pokazala, da objektivno izkazujejo zadostno škodljivost za konkurenco.
- 118 Četrtrič, pritožnici se ne moreta uspešno sklicevati na to, da v obravnavani zadevi ni bilo izkušenj, ki jih sodna praksa zahteva za opredelitev spornega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“.
- 119 V zvezi s tem se, kot je Splošno sodišče pravilno navedlo v točki 319 izpodbijane sodbe, nikakor ne zahteva, da je Komisija istovrstne sporazume, kot je sporni sporazum, že prej obsodila, da bi ga bilo mogoče šteti za omejevanje konkurence zaradi cilja, in to kljub temu, da je ta sporazum del posebnega področja, kot je področje pravic intelektualne lastnine.
- 120 Za opredelitev danega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“ so pomembne le njegove značilnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 30. januarja 2020, Generics (UK) in drugi, C-307/18, EU:C:2020:52, točki 84 in 85), na podlagi katerih je treba sklepati o morebitni posebni škodljivosti za konkurenco, po potrebi na podlagi podrobne analize tega sporazuma, njegovih ciljev ter gospodarskega in pravnega okvira, v katerega je umeščen.
- 121 Sporni sporazum, na podlagi katerega je bilo mogoče odložiti vstop skupine Alpharma na trg in ki je vključeval plačila družbe Lundbeck tej skupini, ki so zaradi svoje višine spodbudila to skupino, da si samostojno ne prizadeva za vstop na trg, pa spada v to skupino ravnanj, ki so posebej škodljiva za konkurenco.
- 122 Petič, pritožnici ne moreta upravičeno grajati Splošnega sodišča, ker je menilo, da sporočilo za javnost KFST ni ovira za opredelitev spornega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“.
- 123 Kot je namreč Splošno sodišče navedlo v točkah od 320 do 324 izpodbijane sodbe, čeprav je v tem sporočilu navedeno stališče Komisije glede protikonkurenčnosti zadevnih sporazumov, to stališče – poleg tega, da je bilo podano šele po predhodni presoji – ni bilo izraženo v sporočilu, ki

ga je neposredno podala Komisija ali njene službe, ampak v sporočilu nacionalnega organa, pristojnega za konkurenco, ki pri podjetjih ni moglo vzbuditi legitimnega pričakovanja, da njihovo ravnanje ni v nasprotju s členom 101 PDEU.

- 124 Poleg tega je iz istih točk izpodbijane sodbe razvidno, da je KFST v navedenem sporočilu navedel, da se je to stališče Komisije nanašalo zlasti na višino plačil družbe Lundbeck in da so vsi sporazumi s ciljem odplačne izključitve konkurenta s trga protikonkurenčni.
- 125 Zato in ob upoštevanju teh ugotovitev je Splošno sodišče v točki 326 izpodbijane sodbe lahko sporni sporazum kljub sporočilu za javnost KFST upravičeno opredelilo kot „omejevanje zaradi cilja“.
- 126 Šestič, pritožnici Splošnemu sodišču napačno očitata, da je v točki 318 izpodbijane sodbe štelo dejstvo, da sta se skupina Alpharma in družba Lundbeck zavedali, da sporni sporazum lahko povzroča težave z vidika konkurenčnega prava, in dejstvo, da je ta sporazum predmet pravnega posvetovanja za pridobitev mnenja, kot okoliščino, ki upravičuje opredelitev tega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“.
- 127 Ta trditev namreč temelji na napačnem razumevanju točke 318 izpodbijane sodbe. Preudarek, ki ga je Splošno sodišče navedlo v tej točki, spada v okvir njegovega preizkusa trditev pritožnic, ki se nanašajo na domnevno pravno negotovost glede protikonkurenčnosti sporazumov, kakršen je sporni sporazum. Splošno sodišče je v tej točki v bistvu zgolj ugotovilo, da sta se družba Lundbeck in skupina Alpharma kljub zatrjevani pravni negotovosti zavedali, da njuno ravnanje vsaj lahko povzroča težave z vidika konkurenčnega prava.
- 128 Glede na navedeno je treba tretji in četrti pritožbeni razlog zavreči kot nedopustna oziroma zavrniti kot neutemeljena.

Peti pritožbeni razlog

Upoštevene točke izpodbijane sodbe

- 129 Pritožnici sta s petim tožbenim razlogom, navedenim v okviru ničnostne tožbe, trdili, da je Komisija kršila njuno pravico do obrambe, ker ju v razumnem roku ni obvestila o obstoju preiskave v zvezi z njima in o očitkih, ki jih je imela v zvezi z njima, zaradi česar zato nista imeli razbremenilnih dokazov.
- 130 Splošno sodišče je za zavrnitev tega tožbenega razloga v točkah od 353 do 358 izpodbijane sodbe opozorilo na sodno prakso v zvezi s spoštovanjem razumnega roka v okviru upravnega postopka na področju politike o konkurenci in na podrobna pravila za ugotavljanje kršitve pravice do obrambe zaradi nespoštovanja tega roka, pri čemer je opozorilo zlasti na točke 42, 43 in 54 sodbe z dne 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisija (C-113/04 P, EU:C:2006:593), ter na točke 118 in od 120 do 122 sodbe z dne 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi (C-201/09 P in C-216/09 P, EU:C:2011:190).
- 131 Splošno sodišče je v točkah 360 in 361 izpodbijane sodbe najprej presodilo, da niti prva niti druga faza upravnega postopka, na podlagi katerega je bil sprejet sporni sklep, nista trajali nerazumno dolgo.

- 132 Splošno sodišče je nato v točki 362 navedene sodbe razsodilo, da „ker [pritožnici] tožbeni razlog opirata na datum, ko se je Komisija prvič seznanila s spornim sporazumom, da bi dokazali, da je Komisija kršila svojo obveznost sprejetja odločbe v razumnem roku in je tako kršila njuno pravico do obrambe, je treba poudariti, da se s sodno prakso, v kateri je kot izhodišče naveden datum prvih ukrepov, ki se navezujejo na očitek storitve kršitve, nikakor ne sledi takemu pristopu“.
- 133 Nazadnje je Splošno sodišče, da bi zavrnilo vsakršno kršitev razumnega trajanja upravnega postopka, v točkah od 367 do 371 izpodbijane sodbe navedlo:
- „367 [...] treba je navesti, da se [pritožnici] sklicujeta le na izgubo treh kategorij listin, in sicer osnutkov in pripomb v zvezi s spornim sporazumom – na primer osnutka, navedenega v elektronskem sporočilu [sodelavca skupine Alpharma] z dne 20. februarja 2002 – poslovnih načrtov v zvezi s citalopramom in listin njunega zunanega svetovalca.
- 368 V zvezi s tem je treba ob predpostavki, da sta [pritožnici] s svojimi trditvami izpolnili pogoja natančnosti in specifičnosti, ki ju zahteva sodna praksa, navedena v točki 357 [izpodbijane sodbe], ugotoviti, da bi skrbno podjetje glede na sporočilo za javnost KFST in sektorsko preiskavo, ki jo je uvedla Komisija, moralo hraniti vse koristne listine za zagotovitev svoje obrambe v okviru morebitnega postopka zaradi kršitve konkurenčnega prava, in to vsaj do izteka najdaljšega zastaralnega roka, določenega v pravu Unije (glej točko 363 [izpodbijane sodbe]).
- 369 Skrbnost pa spada med pogoje, ki jih zahteva sodna praksa (glej točko 358 [izpodbijane sodbe]), da bi se stranka lahko učinkovito sklicevala na kršitev svoje pravice do obrambe zaradi domnevno nerazumnega trajanja postopka.
- 370 Ker tožeči stranki nista pojasnili nastanka posebnih dogodkov, razen zgolj poteka časa, da bi upravičili izgubo zadevnih listin, njune trditve ni mogoče sprejeti.
- 371 Natančneje, v zvezi z listinami zunanjega svetovalca skupine Alpharma, ki naj bi jih ta uničil leta 2007 v skladu z ureditvijo danske odvetniške zbornice, je treba opozoriti, da [pritožnici] nista navedli dodatnih pojasnil glede te ureditve in da bi lahko, če bi bili skrbni, vsekakor sami ohranili kopije teh listin.“

Trditve strank

- 134 Pritožnici s petim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 361 do 364 in od 366 do 371 izpodbijane sodbe, na eni strani trdita, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo pri presoji trajanja preiskave in kršilo njuno pravico do obrambe v nasprotju s točko 341 sodbe z dne 15. julija 2015, SLM in Ori Martin/Komisija (T-389/10 in T-419/10, EU:T:2015:513). Splošno sodišče naj bi napačno upoštevalo zgolj obdobje po tem, ko je bila skupina Alpharma obveščena o ukrepih, ki so nakazovali na kršitev, ki se ji je očitala, in sicer leto 2010 za družbo Alpharma LLC in leto 2011 za družbo Xellia, ne pa datuma, ko je Komisija prejela informacije o kršitvi, in sicer oktober 2003, to je datum, ko je KFST Komisiji sporočil informacije o zadevnih sporazumih. S tem naj Splošno sodišče ne bi presodilo, da bi morala Komisija navesti razloge, zaradi katerih to trajanje ni bilo pretirano dolgo. Na drugi strani naj bi Splošno sodišče skupini Alpharma v nasprotju s sodbo z dne 16. junija 2011, Heineken Nederland in Heineken/Komisija (T-240/07, EU:T:2011:284, točka 301), napačno naložilo strožjo obveznost shranjevanja listin za obdobje pred

tem, ko je bila obveščena o preiskavi v zvezi z njo. Natančneje, Splošno sodišče naj ne bi moglo šteti, da je imela skupina Alpharma takšno obveznost na podlagi tega, da je Komisija preiskovala dejavnosti družbe Lundbeck in izvedla sektorsko preiskavo, saj naj ne bi bilo dokazano, da je bila ta skupina seznanjena s temi preiskavami.

Presoja Sodišča

- 135 Peti pritožbeni razlog je v bistvu sestavljen iz dveh delov.
- 136 Pritožnici s prvim delom izpodbijata datum, ki ga je Splošno sodišče upoštevalo za začetek postopka, ki ga je uvedla Komisija in na podlagi katerega je bil sprejet sporni sklep, da bi se presodilo, ali je bilo trajanje tega postopka razumno.
- 137 Pritožnici z drugim delom tega pritožbenega razloga grajata, da Splošno sodišče ni ugotovilo kršitve njune pravice do obrambe zaradi nerazumnega trajanja navedenega postopka z obrazložitvijo, da nista izpolnili svoje dolžnosti skrbnega ravnanja, zaradi katere bi morali hraniti vse koristne listine za zagotovitev svoje obrambe v okviru tega postopka.
- 138 V zvezi s prvim delom tega pritožbenega razloga je treba navesti, kot je opozorilo Splošno sodišče v točki 356 izpodbijane sodbe, da je treba za uporabo načela odločanja v razumnem roku razlikovati med dvema fazama upravnega postopka, ki ga vodi Komisija, in sicer med fazo preiskave pred obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah ter med preostankom upravnega postopka, pri čemer prva faza traja od prvih ukrepov, ki jih sprejme Komisija in ki vključujejo očitek, da je podjetje storilo kršitev, do obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, druga faza pa traja od tega obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah do končne odločbe, ki jo sprejme Komisija (glej v tem smislu sodbo z dne 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisija, C-113/04 P, EU:C:2006:593, točki 42 in 43).
- 139 V obravnavani zadevi je iz točk 359 in 361 izpodbijane sodbe razvidno, da sta bila prva ukrepa, ki sta vključevala očitek Komisije, naslovljen na družbo Zoetis, ki je postala družba Alpharma LLC, in na družbo Xellia, sprejeta 19. marca 2010 oziroma 14. marca 2011. Pritožnici pa ne trdita niti *a fortiori* ne dokazujeta, da naj bi ta datuma izhajala iz izkrivljanja dejstev, zlasti ker naj bi to, da je Komisija prejela informacije, ki jih je KFST posredoval oktobra 2003 in se nanašajo na zadevne sporazume, ali kakršno koli naknadno ukrepanje Komisije iz točke 359 izpodbijane sodbe vključevalo očitek Komisije zoper skupino Alpharma.
- 140 Zato je Splošno sodišče, ne da bi napačno uporabilo pravo, v točki 361 izpodbijane sodbe lahko razsodilo, da se je prva faza postopka v zvezi z družbama Zoetis in Xellia začela 19. marca 2010 oziroma 14. marca 2011.
- 141 V zvezi z drugim delom tega pritožbenega razloga je treba navesti, da je Splošno sodišče iz dveh razlogov zavrnilo trditve pritožnic v zvezi s kršitvijo njune pravice do obrambe zaradi dolgega obdobja od sklenitve spornega sporazuma do sprejetja spornega sklepa, zaradi česar naj pritožnici ne bi mogli najti nekaterih listin, za katere sta menili, da so za njuno obrambo odločilne.
- 142 Na eni strani je Splošno sodišče v točki 367 izpodbijane sodbe presodilo, prvič, da se pritožnici sklicujeta le na izgubo treh kategorij listin, in sicer osnutkov in pripomb v zvezi s spornim sporazumom – na primer osnutka, navedenega v elektronskem sporočilu sodelavca skupine Alpharma z dne 20. februarja 2002 – poslovnih načrtov v zvezi s citalopramom in listin zunanjega svetovalca te skupine. Drugič, Splošno sodišče je v točki 370 navedene sodbe menilo,

da pritožnici nista navedli pojasnil glede nastopa posebnih dogodkov, razen zgolj poteka časa, da bi upravičili izgubo zadevnih listin. Tretjič, v točki 371 navedene sodbe je Splošno sodišče menilo, da pritožnici v zvezi z listinami zunanjega svetovalca skupine Alpharma, ki naj bi jih ta uničil leta 2007 v skladu z ureditvijo danske odvetniške zbornice, nista navedli dodatnih pojasnil glede te ureditve in da bi lahko, če bi bili skrbni, vsekakor sami ohranili kopije teh listin.

- 143 Na drugi strani je Splošno sodišče v točkah 368 in 369 izpodbijane sodbe menilo, da se pritožnici ne moreta sklicevati na kršitev njune pravice do obrambe zaradi domnevno nerazumnega trajanja postopka, ker nista izpolnili svoje dolžnosti skrbnega ravnanja, kot je bila navedena v sodbi z dne 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi (C-201/09 P in C-216/09 P, EU:C:2011:190, točke od 120 do 122), navedeni v točki 358 izpodbijane sodbe. V zvezi s tem je Splošno sodišče menilo, da mora skrbno podjetje glede na sporočilo za javnost KFST in sektorsko preiskavo, ki jo je uvedla Komisija, hraniti vse koristne listine za zagotovitev svoje obrambe v okviru morebitnega postopka zaradi kršitve konkurenčnega prava, in to vsaj do izteka najdaljšega zastaralnega roka, določenega v pravu Unije.
- 144 V zvezi s tem drugim razlogom, ki ga je navedlo Splošno sodišče, je treba navesti, da je Splošno sodišče v točkah 368 in 369 izpodbijane sodbe uporabilo sodno prakso, ki ni povezana z očitkom pritožnic, in jima zato naložilo dolžnost skrbnega ravnanja, ki izhaja iz sodne prakse, ki se ne uporablja za položaj, v katerem sta bili.
- 145 Čeprav je Splošno sodišče na eni strani v točki 361 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da se je upravni postopek zoper družbi Zoetis in Xellia začel 19. marca 2010 oziroma 14. marca 2011 ter da ni trajal nerazumno dolgo, in na drugi strani, da sta pritožnici, kot je razvidno iz točke 349 navedene sodbe in ničnostne tožbe, Komisiji očitale, da ju je obvestila o preiskavi, ki jo je Komisija uvedla decembra 2003 in se je nanašala na zadevne sporazume, šele osem do devet let po uvedbi te preiskave, zaradi česar nista mogli več zbrati dokazov, koristnih za njuno obrambo, je Splošno sodišče neposredno uporabilo sodno prakso, ki se nanaša na kršitev pravice do obrambe zaradi nerazumnega trajanja prve faze upravnega postopka, ki ga je vodila Komisija, zlasti točke 43, 54 in od 60 do 71 sodbe z dne 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisija (C-113/04 P, EU:C:2006:593), ter točke od 118 do 122 sodbe z dne 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi (C-201/09 P in C-216/09 P, EU:C:2011:190), navedene v točkah 357, 358, 362 in 369 izpodbijane sodbe.
- 146 Splošno sodišče je s tem, čeprav ni bilo prerekano trajanje upravnega postopka, ki ga je vodila Komisija, v točkah 368 in 369 izpodbijane sodbe menilo, da se mora za presojo kršitve pravice do obrambe družb Zoetis in Xellia prepričati, da sta ti družbi dejansko izpolnili svojo dolžnost skrbnega ravnanja, ki je v skladu s sodbama, navedenima v prejšnji točki, naložena vsem podjetjem, ki so bila obveščena o začetku postopka proti njim.
- 147 Torej, čeprav sta pritožnici Komisiji očitale, da ni dovolj zgodaj začela upravnega postopka zoper družbi Zoetis in Xellia, kar naj bi pomenilo kršitev njune pravice do obrambe, jima je Splošno sodišče naložilo dolžnost skrbnega ravnanja, ki izhaja iz sodne prakse, ki se uporablja le za obdobje po tem, ko Komisija začne upravni postopek.
- 148 Zato je Splošno sodišče, kot pravilno trdita pritožnici, napačno uporabilo pravo.

- 149 Vendar če se izkaže, da je bilo v obrazložitvi odločbe Splošnega sodišča kršeno pravo Unije, izrek te odločbe pa je utemeljen z drugimi pravnimi razlogi, taka kršitev ne more povzročiti razveljavitve te odločbe in je treba obrazložitev nadomestiti (sodba z dne 6. novembra 2018, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori in Komisija/Ferracci, od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873, točka 48).
- 150 V obravnavani zadevi je tako.
- 151 Čeprav Splošno sodišče pritožnicama sicer ni moglo naložiti dolžnosti skrbnega ravnanja, ki velja za podjetja, ki so v drugačnem položaju, kot je ta iz sodb, navedenih v točki 145 te sodbe, pa jima je Splošno sodišče, vsaj v obravnavani zadevi, vseeno lahko naložilo posebno dolžnost skrbnega ravnanja, ki jima nalaga, da morata poskrbeti za dobro beleženje elementov v zvezi s svojo dejavnostjo v knjigah ali arhivih, predvsem da bi imeli v primeru naknadnih sodnih ali upravnih postopkov potrebne dokaze.
- 152 Uvedba preiskave panoge na podlagi člena 17 Uredbe št. 1/2003 15. januarja 2008, katere namen je bil, kot je v bistvu razvidno iz točke 22 izpodbijane sodbe, točke 12 obrazložitve spornega sklepa in točk od 3 do 5 obrazložitve sklepa z dne 15. januarja 2008 o uvedbi preiskave v farmacevtskem sektorju, preučiti sporazume, sklenjene med farmacevtskimi družbami, kot so sporazumi o poravnavi sporov v zvezi s patenti za postopek, da bi se ugotovilo, ali so te družbe kršile člena 101 in 102 PDEU, je bila namreč, po eni strani, nekaj, česar proizvajalci generičnih zdravil – torej družbi Zoetis in Xellia, za kateri je Splošno sodišče v točki 189 izpodbijane sodbe navedlo, da sta bili obveščena in izkušena gospodarska subjekta iz farmacevtskega sektorja – niso mogli prezreti, in po drugi strani, okoliščina, zaradi katere bi se morale te družbe zavarovati pred izgubo dokazov zaradi poteka časa, ki bi jim lahko koristili v morebitnih nadaljnjih upravnih ali sodnih postopkih.
- 153 Iz pripravljalnega gradiva za Uredbo št. 1/2003 in člena 17(1), prvi pododstavek, te uredbe je namreč jasno razvidno, da so preiskave panoge instrument za potrditev domnev omejevanja konkurence v panogi, na katero se te preiskave nanašajo.
- 154 Ko Komisija uvede take preiskave, morajo tako podjetja, ki spadajo v zadevni sektor, zlasti tista, ki so sklenila sporazume, na katere se sklep o uvedbi zadevne preiskave izrecno nanaša, kot je to v primeru družb Zoetis in Xellia, pričakovati, da se lahko v zvezi z njimi v prihodnosti začnejo posamični postopki, in to toliko bolj, ker je v točki 8 obrazložitve sklepa z dne 15. januarja 2008 o uvedbi preiskave v farmacevtskem sektorju izrecno navedeno, da „[č]e bi se na podlagi preiskave v farmacevtskem sektorju ugotovilo, da morebiti obstajajo protikonkurenčni sporazumi ali ravnanja oziroma zloraba prevladujočega položaja, lahko Komisija [...] uvede preiskave zoper posamezne subjekte, na podlagi katerih se lahko sprejmejo odločbe v skladu s [členom 101 in/ali členom 102 PDEU]“.
- 155 Zato je treba, ne da bi bilo treba ugotoviti, ali sta bili družbi Zoetis in Xellia seznanjeni s sporočilom za javnost KFST ali ne – ob upoštevanju navedenega in dejstva, da je Komisija 15. januarja 2008 uvedla preiskavo v farmacevtskem sektorju, to je manj kot štiri leta in pol po prenehanju spornega sporazuma – ugotoviti, da pritožnici ne moreta utemeljeno trditi, da je začetek upravnega postopka zoper družbi Zoetis in Xellia s strani Komisije zaradi svoje poznosti kršil njuno pravico do obrambe in da je treba zato sporni sklep razglasiti za ničen.

- 156 To mora veljati še toliko bolj, ker je Splošno sodišče v točki 371 izpodbijane sodbe navedlo – ne da bi pritožnici to točko izpodbijali v okviru te pritožbe – da je treba „[v] zvezi z listinami zunanjega svetovalca skupine Alpharma, ki naj bi jih ta uničil leta 2007[, to je pred uvedbo preiskave Komisije v sektorju,] v skladu z ureditvijo danske odvetniške zbornice, [...] opozoriti, da tožeči stranki nista navedli dodatnih pojasnil glede te ureditve in da bi lahko, če bi bili skrbni, vsekakor sami ohranili kopije teh listin“.
- 157 Glede na navedeno je treba peti pritožbeni razlog zavrniti.

Šesti pritožbeni razlog

Upoštevne točke izpodbijane sodbe

- 158 Pritožnici sta s šestim tožbenim razlogom, navedenim v okviru ničnostne tožbe, trdili, da je Komisija kršila načelo prepovedi diskriminacije, ker je v zvezi s spornim sporazumom sankcionirala tako družbo A.L. Industrier, matično družbo skupine Alpharma, in družbo Xellia, hčerinsko družbo skupine Alpharma, kot družbo Alpharma LLC, vmesno matično družbo skupine Alpharma, medtem ko je v zvezi s sporazumom, sklenjenim med družbo Lundbeck na eni strani ter družbama Merck KGaA in Generics (UK) Ltd na drugi sankcionirala le družbo Merck, matično družbo skupine Merck, in družbo Generics (UK), hčerinsko družbo skupine Merck, in ne družbe Merck Generics Holding GmbH, vmesne matične družbe skupine Merck.
- 159 Splošno sodišče je za zavrnitev tega tožbenega razloga v točkah od 387 do 392 izpodbijane sodbe razsodilo:
- „387 [...] navesti je treba, da so bile družbe Alpharma ApS, Alpharma Inc. in A.L. Industrier v upoštevnem obdobju enotno podjetje, medtem ko to ob sprejetju [spornega] sklepa ni bilo več tako. Takrat so namreč družba Xellia, ki je nasledila družbo Alpharma ApS, družba Zoetis, ki je nasledila družbo Alpharma Inc., in družba A.L. Industrier pripadale vsaka različnim podjetjem, kot je razvidno iz točk od 50 do 52 in od 1269 do 1275 obrazložitve [spornega] sklepa.
- [...]
- 389 [...] iz [spornega] sklepa, zlasti iz točk 43, 1275, 1284 in 1286 obrazložitve, jasno izhaja, da je Komisija ugotovila, da je družba A.L. Industrier, ki je obvladovala družbo Alpharma Inc., z njo tvorila enotno podjetje, ki je vključevalo tudi družbo Alpharma ApS. Poleg tega [pritožnici] ne izpodbijata tega, da so te tri družbe ob sklenitvi spornega sporazuma tvorile enotno podjetje.
- 390 Glede skupine Merck je iz [spornega] sklepa (opomba št. 31) razvidno, da je družbo Generics (UK), ki je bila družba, ki je z družbo Lundbeck sklenila zadevna sporazuma, v obdobju, ki sta ga zajemala ta sporazuma, obvladovala družba Merck Generics Holding, katero pa je obvladovala družba Merck. Poleg tega je v [spornem] sklepu navedeno, da je bila družba Generics (UK) leta 2007 prodana drugemu podjetju, tako da je zapustila skupino Merck (točka 33 obrazložitve).

391 Iz odgovora Komisije na vprašanje Splošnega sodišča in iz listine, ki jo je ta predložila ob tej priložnosti, pa izhaja, da sta bili družbi Merck in Merck Generics Holding v času sprejetja [spornega] sklepa še vedno del istega podjetja. Čeprav, kot trdijo tožeče stranke, ta okoliščina v [spornem] sklepu ni bila omenjena, je treba ugotoviti, da je navedena listina del upravnega spisa Komisije, tako da ga je ta imela, ko je sprejela ta sklep.

392 Poleg tega je treba ugotoviti, da je bilo glede na finančni položaj družbe A.L. Industrier povsem upravičeno, da je Komisija družbo Zoetis štela za solidarno odgovorno za kršitev, ki jo je storila družba Xellia, ker bi sicer morala družba Xellia plačati skoraj celotno globo, povezano s kršitvijo, ki jo je storila skupina Alpharma, zaradi česar bi bilo plačilo te globe manj gotovo. Finančna sredstva družbe Merck Generics Holding pa se lahko, dokler jo družba Merck obvladuje, uporabijo za plačilo globe, naložene skupini Merck, ne da bi jo bilo treba za to omeniti v izreku [spornega] sklepa.“

Trditve strank

160 Pritožnici s šestim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 378 do 394 izpodbijane sodbe, trdita, da je Splošno sodišče kršilo načelo enakega obravnavanja s tem, da je potrdilo sporni sklep v delu, v katerem je bil naslovljen na družbo Zoetis, ki je postala družba Alpharma LLC, in ne na družbo Merck Generics Holding, čeprav naj nič v tem sklepu ne bi upravičevalo razlikovanja položajev teh dveh podjetij. Poleg tega pritožnici Splošnemu sodišču očitata, da je nadomestilo obrazložitev in ni upoštevalo sodne prakse, v skladu s katero neobrazložitev ni mogoče odpraviti tako, da se zadevna oseba z razlogi za zadevno odločbo seznani med postopkom pred sodiščem Unije, pri čemer napotujeta na točko 74 sodbe z dne 19. julija 2012, Alliance One International in Standard Commercial Tobacco/Komisija (C-628/10 P in C-14/11 P, EU:C:2012:479).

161 Komisija meni, da ta pritožbeni razlog ni utemeljen.

Presoja Sodišča

162 Pritožnici s prvim delom šestega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču v bistvu očitata, da je kršilo načelo enakega obravnavanja s tem, da je zavrnilo šesti tožbeni razlog, ki sta ga pritožnici navedli v utemeljitev ničnostne tožbe.

163 V zvezi s tem je treba spomniti, da kadar podjetje krši pravila o konkurenci Unije, mora v skladu z načelom osebne odgovornosti za to kršitev odgovarjati (sodba z dne 27. aprila 2017, Akzo Nobel in drugi/Komisija, C-516/15 P, EU:C:2017:314, točka 49).

164 Kadar tako podjetje sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb, člen 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 ne določa, katere pravne ali fizične osebe mora Komisija šteti za odgovorne za kršitev in sankcionirati z naložitvijo globe (sodba z dne 27. aprila 2017, Akzo Nobel in drugi/Komisija, C-516/15 P, EU:C:2017:314, točki 50 in 51 ter navedena sodna praksa).

165 Vendar Komisija pri izvajanju svoje pristojnosti za sankcioniranje, kot je določena s sodno prakso, navedeno v prejšnji točki, ne sme kršiti načela enakega obravnavanja, ki zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je taka obravnava objektivno utemeljena (sodba z dne 24. septembra 2020, Prysmian in Prysmian Cavi e Sistemi/Komisija, C-601/18 P, EU:C:2020:751, točka 101 in navedena sodna praksa), kot je Splošno sodišče navedlo v točki 386 izpodbijane sodbe.

- 166 Poleg tega je treba spomniti, da podjetje, ki je s svojim ravnanjem kršilo člen 101 PDEU, ne more ostati nekaznovano zato, ker drugemu gospodarskemu subjektu ni bila naložena globa (sodba z dne 9. marca 2017, Samsung SDI in Samsung SDI (Malaysia)/Komisija, C-615/15 P, neobjavljena, EU:C:2017:190, točka 37 in navedena sodna praksa). Natančneje, podjetje, ki mu je bila naložena globa zaradi udeležbe pri omejevalnem sporazumu, s katero je kršilo pravila o konkurenci, namreč ne more zaprositi za odpravo te globe ali zmanjšanje njenega zneska, ker naj enemu od drugih udeležencev istega omejevalnega sporazuma ne bi bila naložena globa za delno ali celotno udeležbo pri navedenem sporazumu (sodba z dne 9. marca 2017, Samsung SDI in Samsung SDI (Malaysia)/Komisija, C-615/15 P, neobjavljena, EU:C:2017:190, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 167 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče v točkah od 387 do 392 izpodbijane sodbe vsekakor ugotovilo, da sta bili družbi Alpharma LLC in Merck Generics Holding v času sprejetja spornega sklepa v različnih položajih, po eni strani zato, ker so družba Xellia, družba Zoetis, ki je postala družba Alpharma LLC, in družba A.L. Industrier pripadale vsaka različnim podjetjem, medtem ko sta bili družbi Merck in Merck Generics Holding, ki sta bili krovna oziroma matična družba družbe Generics (UK), ki je zapustila skupino Merck po prenehanju zadevnega sporazuma, del istega podjetja, ter po drugi strani zaradi posebnega finančnega položaja družb, udeleženih pri zadevnih sporazumih.
- 168 Ker pritožnici nista v položaju, primerljivem s položajem družbe Merck Generics Holding, Splošnemu sodišču torej ne moreta utemeljeno očitati kršitve načela enakega obravnavanja.
- 169 Te ugotovitve ni mogoče izpodbiti z dejstvom, ki sta ga pritožnici navedli v okviru drugega dela tega pritožbenega razloga, da je Splošno sodišče za utemeljitev različnega obravnavanja družbe Zoetis, ki je postala družba Alpharma LLC, in družbe Merck Generics Holding obrazložitev spornega sklepa dopolnilo z navedbo, da družba Zoetis v času sklenitve spornega sklepa ni bila del istega podjetja kot družba A.L. Industrier.
- 170 Poleg tega, da je to pojasnilo, ki ga je Splošno sodišče navedlo v drugem stavku točke 387 izpodbijane sodbe, le eden od dveh razlogov za razlikovanje položaja pritožnic od položaja družbe Merck Generics Holding, pri čemer pritožnici ne izpodbijata drugega razloga, povezanega s posebnim finančnim položajem družb, udeleženih pri zadevnih sporazumih, kot je naveden v točki 392 izpodbijane sodbe, je treba navesti, kot je Splošno sodišče navedlo v točki 387 izpodbijane sodbe, da navedeno pojasnilo izhaja iz samega spornega sklepa.
- 171 Ker pa je treba obrazložitev akta presoati ne le glede na njegovo besedilo, ampak tudi glede na sobesedilo in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje (glej v tem smislu sodbo z dne 14. februarja 1990, Delacre in drugi/Komisija, C-350/88, EU:C:1990:71, točka 16 in navedena sodna praksa), pri čemer se, po potrebi, upošteva, da je bil ta akt sprejet v okoliščinah, ki so naslovniku znane (glej v tem smislu sodbo z dne 17. septembra 2020, Rosneft in drugi/Svet, C-732/18 P, neobjavljena, EU:C:2020:727, točka 77 in navedena sodna praksa), to, da razlaga, ki jo je Komisija podala v pisnem stališču pred Splošnim sodiščem, kot je razvidno iz točke 379 izpodbijane sodbe, v spornem sklepu ni izrecno in izčrpno navedena, ne more nujno preprečiti Splošnemu sodišču, da upošteva to pojasnilo in elemente iz tega sklepa, da bi odgovorilo na trditve tožnika (glej po analogiji sodbo z dne 30. septembra 2003, Freistaat Sachsen in drugi/Komisija, C-57/00 P in C-61/00 P, EU:C:2003:510, točki 62 in 63).

- 172 To mora veljati zlasti, kadar mora Splošno sodišče odgovoriti na trditve, kot so trditve pritožnic, v skladu s katerimi naj bi Komisija v fazi priprave spornega sklepa kršila načelo enakega obravnavanja, medtem ko je Komisija, kot je bilo opozorjeno v točki 164 te sodbe, pri podjetju, ki je sestavljeno iz več fizičnih ali pravnih oseb, načeloma svobodna pri izbiri tiste fizične ali pravne osebe, ki jo šteje za odgovorno za kršitev, in ji ni mogoče razumno naložiti, da v sklepu in za vsako od družb, na katero je ta sklep naslovljen, pojasni razloge, iz katerih šteje za odgovorne vse fizične ali pravne osebe, ki sestavljajo eno ali več podjetij, ki so bila udeležena pri ravnanju, ki pomeni kršitev člena 101 ali člena 102 PDEU, ali le nekatere.
- 173 Glede na navedeno je treba šesti pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Sedmi pritožbeni razlog

Upoštevne točke izpodbijane sodbe

- 174 Splošno sodišče je v točkah od 401 do 407 izpodbijane sodbe zavrnilo drugi del sedmega tožbenega razloga, ki sta ga pritožnici navedli v utemeljitev ničnostne tožbe in v katerem sta trdili, da Komisija pri izračunu globe, ki jima je bila naložena, ni upoštevala položaja pravne negotovosti pri presoji spornega sporazuma z vidika konkurenčnega prava.
- 175 Splošno sodišče je na prvem mestu v točkah od 403 do 405 izpodbijane sodbe opozorilo na sodno prakso Sodišča v zvezi z zahtevo po predvidljivosti kršitev in pogojem, da je kršitev členov 101 in 102 PDEU storjena „naklepno ali iz malomarnosti“ v smislu člena 23(2), prvi pododstavek, Uredbe št. 1/2003. Splošno sodišče je v točki 407 navedene sodbe tudi menilo, da skupina Alpharma ni mogla prezreti, da je sklenitev spornega sporazuma lahko problematična z vidika konkurenčnega prava.
- 176 Splošno sodišče je na drugem mestu navedlo, da iz točk 314 in 318 izpodbijane sodbe izhaja, da ni pravne negotovosti glede tega, ali bi bilo mogoče sporazum, ki ima značilnosti spornega sporazuma in je sklenjen v njegovem okviru, opredeliti kot „omejevanje zaradi cilja“.

Trditve strank

- 177 Pritožnici s sedmim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 401 do 407 izpodbijane sodbe, Splošnemu sodišču očitata, da je kršilo načelo pravne varnosti s tem, da je ugotovilo, da ni pravne negotovosti glede opredelitve spornega sporazuma kot omejevanje zaradi cilja, in s tem, da je tako Komisiji dovolilo, da jima naloži zelo visoko globo. Ta položaj pravne negotovosti naj bi dokazovale izjave KFST in tudi trajanje sektorske preiskave, ki je potekala pred postopkom, na podlagi katerega je bil sprejet sporni sklep, ter dolžina tega sklepa.
- 178 Komisija meni, da ta pritožbeni razlog ni utemeljen.

Presoja Sodišča

- 179 Kot je Splošno sodišče pravilno opozorilo v točki 405 izpodbijane sodbe, je mogoče podjetje sankcionirati za ravnanje, ki spada na področje uporabe člena 101(1) PDEU, če zadevno podjetje ne more prezreti, da je njegovo ravnanje protikonkurenčno, ne glede na to, ali se zaveda, da je kršilo pravila o konkurenci iz Pogodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 18. junija 2013, Schenker & Co. in drugi, C-681/11, EU:C:2013:404, točka 37).
- 180 Iz tega izhaja, kot je Splošno sodišče opozorilo v točki 404 izpodbijane sodbe in kot je Sodišče razsodilo v sodbi, izrečeni istega dne v zadevi C-588/16 P, Generics (UK)/Komisija (točka 137), da to, da je tako podjetje ravnanje, na katerem temelji ugotovitev kršitve, napačno pravno opredelilo, tega podjetja ne more oprostiti naložitve globe, če je to podjetje lahko objektivno ugotovilo, da je bilo to ravnanje protikonkurenčno, po potrebi z ustreznimi svetovalci (glej v tem smislu sodbo z dne 18. junija 2013, Schenker & Co. in drugi, C-681/11, EU:C:2013:404, točka 38).
- 181 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče v točkah od 315 do 317 izpodbijane sodbe, na katere napotuje točka 406 iste sodbe, pravilno ugotovilo, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, kot je bilo opozorjeno v točki 109 te sodbe, da določen sporazum ni izvzet iz konkurenčnega prava zgolj zato, ker se nanaša na patent ali se želi z njim patentni spor rešiti s poravnavo.
- 182 Poleg tega je Splošno sodišče v točki 318 izpodbijane sodbe, na katero se prav tako nanaša točka 406 iste sodbe, v bistvu navedlo, da sporni sporazum tako po mnenju družbe Lundbeck kot po mnenju skupine Alpharma vsaj lahko povzroča težave z vidika konkurenčnega prava, saj je družba Lundbeck menila, da „je sklenitev sporazumov s [proizvajalci generičnih zdravil] z vidika konkurenčnega prava „težavna“, skupina Alpharma pa je osnutek spornega sporazuma poslala v mnenje svetovalcu s strokovnim znanjem na področju prava konkurence.
- 183 Zato je Splošno sodišče v točki 407 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da skupina Alpharma ni mogla prezreti, da je sklenitev spornega sporazuma lahko problematična z vidika konkurenčnega prava. Torej pritožnici Splošnemu sodišču ne moreta očitati, da je kršilo načelo pravne varnosti, ker je Komisiji dovolilo, da jima zaradi sklenitve spornega sporazuma naloži globo.
- 184 Te ugotovitve ni mogoče izpodbiti s sporočilom za javnost KFST iz istih razlogov, kot so navedeni v točkah 123 in 124 te sodbe.
- 185 Namreč, če navedeno sporočilo ni ovira za opredelitev spornega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“, *a fortiori* ne more preprečiti njegovega sankcioniranja, niti z globo v znesku, za katerega tožeči stranki menita, da je zelo visok.
- 186 Prav tako ne more biti ovira za to sankcioniranje dejstvo, ki ga navajata pritožnici, da naj bi bila pravna negotovost v zvezi s sporazumi, kakršen je sporni sporazum, potrjena s trajanjem sektorske preiskave, ki je potekala pred postopkom, na podlagi katerega je bil sprejet sporni sklep, in z dolžino tega sklepa.
- 187 Poleg tega, da pritožnici glede na izpodbijano sodbo teh elementov nista navedli niti v okviru tretjega tožbenega razloga za razglasitev ničnosti, ki se je nanašal na kršitev člena 101(1) PDEU zaradi opredelitve spornega sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“, niti v okviru sedmega tožbenega razloga za razglasitev ničnosti, ki se je nanašal na napake pri izračunu zneska globe, ki jima je bila naložena, je dovolj navesti, kot je razvidno iz točk 153 in 154 te sodbe, da se takšna

preiskava uvede, da se potrdi ali ovrže sum o omejevanju konkurence v sektorju, ki ga preiskava zadeva, in da z ničimer ni mogoče potrditi trditve, da se s trajanjem te preiskave lahko odpravijo pomisleki Komisije glede določenih sporazumov, na katere se ta preiskava nanaša.

- 188 Prav tako dolžina sklepa v zvezi s tem ni upoštevana, ker je bilo že v točki 120 te sodbe opozorjeno, da je za opredelitev sporazuma kot „omejevanje zaradi cilja“ lahko potrebna podrobna analiza tega sporazuma, njegovih ciljev ter gospodarskega in pravnega okvira, v katerega je umeščen. Natančneje, glede spornega sklepa je treba navesti, da se je ta nanašal na pet ločenih podjetij in na šest različnih sporazumov, ki so zahtevali posebno presojo, naslovljen pa je bil na dvanajst družb.
- 189 Zato je treba sedmi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Osmi pritožbeni razlog

Upošteвне točke izpodbijane sodbe

- 190 Splošno sodišče je za zavrnitev sedmega tožbenega razloga, ki sta ga pritožnici navedli v utemeljitev ničnostne tožbe in ki se je nanašal na napake pri izračunu zneska globe, ki jima je bila naložena, med drugim v točki 398 izpodbijane sodbe najprej presodilo, da je Komisija pravilno ugotovila, da je zadevna kršitev resna. Dalje, v zvezi z določitvijo osnovnega zneska globe je Splošno sodišče v točkah od 414 do 433 izpodbijane sodbe navedlo, da je Komisija uporabila točko 37 Smernic o načinu določanja glob iz leta 2006, da ne bi uporabila splošne metodologije za izračun glob, določene v teh smernicah, in je kot osnovni znesek uporabila vrednost plačil, ki jih je skupina Alpharma prejela od družbe Lundbeck, česar pritožnici Komisiji nista očitali.

Trditve strank

- 191 Pritožnici z osmim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očitata, da je zavrnilo njune trditve v zvezi s tem, da Komisija pri določitvi zneska globe, ki jima je bila naložena, ni upoštevala teže kršitve. Splošno sodišče naj bi v nasprotju s členom 21(3) Uredbe št. 1/2003 priznalo, da Komisija, kot je razvidno iz točke 1361 obrazložitve spornega sklepa, določi znesek glob, naloženih proizvajalcem generičnih zdravil, brez razlikovanja med kršitvami glede na njihovo naravo ali geografski obseg ali glede na njihove tržne deleže, in to čeprav je bila v obravnavani zadevi kršitev v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah opredeljena kot „zelo resna“, nato pa v spornem sklepu le kot „resna“.
- 192 Komisija meni, da je treba osmi pritožbeni razlog zavrniti.

Presoja Sodišča

- 193 Navesti je treba, kot je razvidno iz točk 419 in 421 izpodbijane sodbe, da znesek globe, naložene skupini Alpharma, ni bil izračunan na podlagi splošne metodologije, določene v Smernicah o načinu določanja glob iz leta 2006, ampak z uporabo metode, ki odstopa od te splošne metodologije, kot to dopušča točka 37 teh smernic, česar pritožnici nista izpodbijali. Komisije namreč ne zavezujejo te smernice, zlasti točke od 19 do 22 teh smernic, ki ji nalagajo, da določi osnovni znesek globe glede na natančno določeno stopnjo teže zadevne kršitve.

- 194 Zato je treba osmi pritožbeni razlog razumeti tako, da se z njim ne izpodbija metodologija, ki jo je uporabila Komisija in jo je potrdilo Splošno sodišče, ampak sam znesek globe, naložene s spornim sklepom zaradi storjene kršitve, katere težo je Splošno sodišče v točki 398 izpodbijane sodbe ugotovilo pravilno.
- 195 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse izhaja, da Sodišče, kadar v okviru pritožbe odloča o pravnih vprašanjih, ni pristojno, da iz razlogov pravičnosti s svojo presojo nadomestiti presojo Splošnega sodišča, ki pri izvajanju svoje neomejene pristojnosti odloča o višini glob, naloženih podjetjem zaradi kršitev prava Unije (sodba z dne 26. septembra 2018, Philips in Philips France/Komisija, C-98/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:774, točka 107 in navedena sodna praksa).
- 196 Le če bi Sodišče ocenilo, da višina sankcije ni le neprimerna, ampak tudi tako pretirana, da ni sorazmerna, bi bilo treba ugotoviti, da je Splošno sodišče zaradi neprimernosti zneska globe napačno uporabilo pravo (sodba z dne 26. septembra 2018, Philips in Philips France/Komisija, C-98/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:774, točka 107 in navedena sodna praksa).
- 197 Tako je pritožbeni razlog, s katerim se izpodbija znesek globe, ki ga je presojalo Splošno sodišče, vendar v katerem niso navedeni razlogi, iz katerih bi bil ta znesek tako pretiran, da bi bil nesorazmeren, nedopusten (sodba z dne 25. julija 2018, Orange Polska/Komisija, C-123/16 P, EU:C:2018:590, točka 115).
- 198 V obravnavani zadevi pa pritožnici nista nikakor trdili niti *a fortiori* dokazali, da je globa, ki jima je bila naložena s spornim sklepom in ki jo je Splošno sodišče potrdilo, tako pretirana, da je nesorazmerna.
- 199 Zato je treba osmi pritožbeni razlog zavreči kot nedopusten.

Deveti pritožbeni razlog

Upoštevne točke izpodbijane sodbe

- 200 Za zavrnitev osmega tožbenega razloga pritožnic, navedenega v utemeljitev ničnostne tožbe, ki se je nanašal na očitno napako pri presoji glede zgornje meje globe, za katero je bila družba A.L. Industrier, matična družba skupine Alpharma v času spornega sporazuma, solidarna dolžnica, ker je Komisija v zvezi s tem upoštevala promet za leto 2011, ne pa večjega prometa za leto 2012, na podlagi katerega bi bil družbi A.L. Industrier naložen večji delež globe, ki je bila solidarno naložena družbam A.L. Industrier, Alpharma LLC in Xellia Pharmaceuticals, je Splošno sodišče v točkah od 449 do 456 izpodbijane sodbe po eni strani navedlo, da Komisija ni upoštevala zadnjega celotnega poslovnega leta pred sprejetjem spornega sklepa, in sicer leta 2012, temveč leto pred tem, in sicer leto 2011, iz razloga, ker je bilo leto 2011 zadnje celotno poslovno leto običajne gospodarske dejavnosti, in po drugi strani ugotovilo, da je Komisija tako ravnala upravičeno, ker se je v poslovnem letu 2012 premoženje družbe A.L. Industrier likvidiralo in so bili s tem ustvarjeni prihodki, ki niso bili povezani z običajnimi gospodarskimi dejavnostmi.

201 V točkah 458 in 459 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče razsodilo:

„458 [...] navesti je treba, da je v skladu s sodno prakso cilj 10-odstotne zgornje meje prometa vsakega podjetja, ki je sodelovalo pri kršitvi, določene v členu 23(2) [Uredbe št. 1/2003], predvsem izognitev temu, da bi naložitev globe v znesku, višjem od te zgornje meje, presegla plačilno zmožnost navedenega podjetja na datum, ko Komisija ugotovi, da je odgovorno za kršitev, in mu naloži denarno sankcijo (sodba [z dne 4. septembra 2014,] YKK in drugi/Komisija, [C-408/12, EU:C:2014:2153], točka 63; glej v tem smislu tudi sodbi [z dne 15. junija 2005,] Tokai Carbon in drugi/Komisija, [T-71/03, T-74/03, T-87/03 in T-91/03, neobjavljena, EU:T:2005:220], točka 389, in z dne 16. novembra 2011, Kendrion/Komisija, T-54/06, EU:T:2011:667, točka 91).

459 Zato se Komisija, potem ko je izključila možnost, da bi bilo zgornjo mejo, ki se je uporabila za družbo A.L. Industrier, mogoče določiti ob upoštevanju leta 2012, torej leta, ki je neposredno pred letom sprejetja [spornega] sklepa, ni mogla vrniti do [leta] 2005, ampak je morala uporabiti promet v zadnjem letu pred [letom 2012], v katerem so bile gospodarske dejavnosti družbe A.L. Industrier običajne, ne glede na sektorje, v katerem bila ta družba dejavna.“

Trditve strank

202 Pritožnici z devetimi pritožbenimi razlogi, ki se nanašajo na točki 458 in 459 izpodbijane sodbe, Splošnemu sodišču očitata, da je kršilo člen 23(2) Uredbe št. 1/2003 ter ni upoštevalo sodbi z dne 7. junija 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisija (C-76/06 P, EU:C:2007:326, točka 20), in z dne 15. maja 2014, 1. garantovaná/Komisija (C-90/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:326, točke od 15 do 17), ker naj bi uporabilo napačno merilo za določitev upoštevnega poslovnega leta za določitev zgornje meje globe, ki se lahko naloži družbi A.L. Industrier.

203 Splošno sodišče naj bi preozko razlagalo člen 23(2) Uredbe št. 1/2003, ker naj bi upoštevalo le cilj izognitve temu, da bi globe presegle plačilno zmožnost podjetij, ne da bi ga pretehtalo z drugim ciljem, ki je zagotoviti dovolj odvračalen učinek naloženih glob. S tem naj bi Splošno sodišče z upoštevanjem prometa družbe A.L. Industrier za leto 2011 tej družbi naložilo neprimerno globo glede na njeno plačilno zmožnost in njen dejanski gospodarski položaj v obdobju kršitve. Pritožnici v repliki pojasnjujeta, da je Splošno sodišče v točki 459 izpodbijane sodbe kot referenčno leto zavrnilo leto 2005 zgolj zato, ker naj to leto ne bi bilo zadnje leto običajnega opravljanja dejavnosti družbe A.L. Industrier pred letom 2012.

204 Komisija pa meni, da deveti pritožbeni razlog ni dopusten, ker je ugotovitev, da je zadnje celotno poslovno leto, ki izraža običajne gospodarske dejavnosti družbe A.L. Industrier, leto 2011, dejansko vprašanje in vsekakor neutemeljeno.

Presoja Sodišča

205 Najprej je treba navesti, da pritožnici s tem pritožbenimi razlogi ne grajata presoje Splošnega sodišča glede tega, ali je običajno poslovno leto 2011 ali leto 2005, kar je presoja dejstev, ki je ni mogoče izpodbijati v okviru pritožbe, ne da bi pritožnici zatrjevali in *a fortiori* dokazali izkrivljanje dejstev ali dokazov, ampak grajata merilo, ki ga je Splošno sodišče uporabilo za zavrnitev upoštevanja poslovnega leta 2012.

- 206 Zato je ta pritožbeni razlog v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, dopusten.
- 207 Pritožbeni razlog je dopusten tudi, ker posledica morebitne ugotovitve, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo v zvezi z merilom, uporabljenim pri izbiri poslovnega leta, ki je bilo podlaga za uporabo zgornje meje deleža globe, naložene družbi A.L. Industrier solidarno, ne bi bila to, da se tej družbi, glede katere je sporni sklep postal pravnomočen, poveča njen delež solidarne odgovornosti, česar pritožniki sicer ne predlagata, in ker bi imela navedena morebitna ugotovitev posledice le za pritožniki.
- 208 Glede vsebine je treba opozoriti, da člen 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003 določa mehanizem zgornje meje globe, ki jo Komisija naloži podjetjem zaradi kršitve členov 101 in 102 PDEU, katerega namen je preprečiti, da bi bile te globe nesorazmerne glede na velikost zadevnih podjetij (glej v tem smislu sodbo z dne 7. junija 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisija, C-76/06 P, EU:C:2007:326, točka 24) in da bi tako presegle 10 % celotnega prometa teh podjetij v poslovnem letu, ki je predhodno poslovnemu letu, v katerem je bil sprejet sklep Komisije, s katerim so bila sankcionirana.
- 209 Glede tega zadnjega vidika je Sodišče že imelo priložnost pojasniti, da mora Komisija za določitev pojma „predhodno poslovno leto“ v vsakem obravnavanem primeru ob upoštevanju okvira in ciljev sistema sankcij, ki ga določa Uredba št. 1/2003, presoditi želeni vpliv na zadevno podjetje, zlasti glede na promet, ki odraža njegov dejanski gospodarski položaj v obdobju, v katerem je bila kršitev storjena (sodba z dne 7. junija 2007, Britannia Alloys & Chemicals, C-76/06, EU:C:2007:326, točka 25).
- 210 Tako Komisija morda ne bo upoštevala zadnjega poslovnega leta pred letom, v katerem je Komisija sprejela sklep, če to ne ustreza celotnemu poslovnemu letu običajne gospodarske dejavnosti v dvanajstih mesecih (sodba z dne 7. junija 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisija, C-76/06 P, EU:C:2007:326, točka 26).
- 211 Vendar mora Komisija ob upoštevanju besedila, okvira in ciljev sistema sankcij, vzpostavljenega z Uredbo št. 1/2003, upoštevati prvo predhodno celotno poslovno leto običajne gospodarske dejavnosti.
- 212 V obravnavani zadevi je iz točk 451 in 459 izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče menilo, prvič, da zadnje poslovno leto pred sprejetjem spornega sklepa, to je leto 2012, ni bilo poslovno leto običajne gospodarske dejavnosti, ker je bilo v tem letu premoženje likvidirano, in drugič, da je bilo poslovno leto 2011 poslovno leto običajne gospodarske dejavnosti.
- 213 Ob upoštevanju teh ugotovitev, ki spadajo v prosto presojo dejstev Splošnega sodišča in v zvezi s katerimi se pritožniki nista sklicevali na izkrivljanje, je Splošno sodišče na podlagi člena 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003 za izračun zgodnje meje globe, naložene družbi A.L. Industrier – ne da bi bilo treba presoditi, ali je primerno uporabiti promet predhodnega poslovnega leta, in sicer v obravnavani zadevi leta 2005 – lahko pravilno uporabilo promet poslovnega leta 2011.
- 214 Glede na zgoraj navedeno je treba deveti pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen in s tem pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

- 215 V skladu s členom 138(1) Poslovnika, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184 tega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.
- 216 Ker je Komisija predlagala, naj se pritožnicama naloži plačilo stroškov, in ker pritožnici s svojimi pritožbenimi razlogi nista uspeli, se jima naloži, da poleg svojih stroškov nosita stroške Komisije.
- 217 Člen 140(1) Poslovnika, ki se na podlagi člena 184(1) tega poslovnika uporablja za pritožbeni postopek, določa, da države članice in institucije, ki so intervenirale v postopku, nosijo svoje stroške.
- 218 Združeno kraljestvo zato nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

2. Družbi Xellia Pharmaceuticals ApS in Alpharma LLC poleg svojih stroškov nosita stroške Evropske komisije.

3. Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska nosi svoje stroške.

Podpisi